

List za korist delav-
skega ljudstva. Delav-
ci so opravičeni do
vsega kar proizvedejo.

This paper is devoted
to the interests of the
working class. Work-
ers are entitled to all
what they produce.

Antonia Papez
3541 E. 82 St. S. E.
150

second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 4008 W. 31. Str., Chicago, Ill.

"Delavci vseh dežel, združite se!"

PAZITE!

na številko v oklepaju-
ki se nahaja poleg va-
šega naslova, prilep-
nega spodaj ali
na ovitku. Ako (458)
je številka ...
tedaj vam e prihodnje
številko našega lista po-
stebe naročnina. Prosi-
mo, ponovite jo takoj.

ŠTEV. (NO.) 457.

SLO.

GLASILO JUGOSLOV. SOCIALISTIČNE ZVEZE.

CHICAGO, ILL., DNE 13. JUNIJA, (JUNE) 1916.

LETO (VOL.) XI.

Na podlagi zemljevida.

Nemški kancelar Bethmann Hollweg ne želi ničesar tako od sren, kakor da bi se v Evropi končala vojna. Bethmann Hollweg je naravnost navdušen prijatelj miru. Bethmann Hollweg je v nemškem državnem zboru že namignil, da je Nemčija pripravljena skleniti mir. Bethmann Hollweg bo kmalu svetu dokazal, ne le da ne želi Nemčija nadaljevati vojne, ampak da je sploh ni hotela. Povest, da je nemška vlada napovedala vojno Franciji in Rusiji, mora biti zmota; Bethmann Hollweg nam bo kmalu dopovedal, da je Nemčija šele tedaj začela mobilizirati in naročati nekoliko tucatov flint, ko je bil že Berlin v neodruge pa Francozi in ko so bile vse kancelarvarnosti, da priokrajajo vanj od ene strani Rusi, jeve vdane prošnje za mir zamen.

Bethmann Hollweg je na vsak način dobra, hlaga duša. Dasi je bila nepravilna Nemčija zavratno napadena — celo Belgiji se jo napadali — je Viljemov kancelar tudi sedaj pripravljen skleniti mir. In le hudobni sovražniki so krivi, da se še vedno nadaljuje klanje. Krivi so, ker nečejo sprejeti Bethmannovih pogojev.

Eh, tega blagi mož še ni povedal. Kako jih morejo torej zavezniški odklanjati, če jih ne poznajo? Kako se more kdo izgovarjati s pogoji, a katerih nič ne ve?

Vidite! Nemčija mora biti torej vendar nedolžna in samo zavezniški so krivi... Taka je logika, s katero opravičuje Bethmann Hollweg svoje stališče.

Ampak — v njegovi logiki je majhna, čisto majhna, toda zelo pomembna vrzel. Nihče ne pozna pogojev Nemčije. Le eno misel je Bethmann Hollweg izrekel, in ta osvetljuje vso situacijo tako, da bi celo idiot lahko uganil, kakšna je podlaga nemških pogojev.

Vrhovni vodja nemške oficijelne politike je namreč dejal, da se morajo mirovna pogajanja vsiti na podlagi sedanjega vojnega zemljevida. To je opis misli, seveda; ali tako razumljiv je, da ga pač tudi najnaivnejši politični začetnik ne bo smatral za uganko. Sedanji vojni zemljevid — to pomeni, da zahteva nemška vlada take izpremembe v Evropi, kakšne je doslej izvršilo orožje. Na vse socialistične interpelacije, ki so zahtevale od kancelarja izjavo, da ne vodi Nemčija osvaja-

jalne vojne, je ostal Bethmann Hollweg dolžan direkten odgovor; ali tukaj je njegov indirektni odgovor, in ta pové dovolj: Nemčija hoče osvaja-ti. In sicer morajo biti zavezniški po kancelarje-vih besedah pripravljeni, da bo zahtevala Nemčija približno vse, kar so njene armade doslej do-segle.

Bethmann Hollweg pravi, da je to jako ugodno za zavezniške, češ vojna sreča je na strani Nemčije, in če se ne sklene mir sedaj, bodo morali zavezniški še več odstopiti. Če je pa položaj tak, tedaj se po pravici lahko trdi, da poče Nemčija miru, ker je Bethmann Hollweg odrasel človek in se šteje celo za filozofa, pa mora zaradi tega razumeti, da ne bodo zavezniški na tej podlagi sklepali miru, dokler imajo količjak upanja, da izpremene vojno situacijo.

Kdor stavlja nesprejemljive pogoje, ne sme reči, da ima dober namen.

Bethmann Hollwegova teorija ima pa sploh nekaj nevarnega v sebi. Če misli, da je pravična, tedaj bi morala biti pravična v vsakem slučaju. To pa ne pomeni nič drugega, kakor da si smejo zavezniški tudi od Nemčije odrezati toliko, kolikor se jim poljubi, ako bi se jim posrečilo, da zasedejo s svojimi armadami dovolj nemškega ozemlja. In kancelarjeve besede niso tedaj nobena mirovna ponudba, temveč vabilo, naj se nadaljuje boj.

Nemčija je doslej res imela srečo na bojiščih. Bethmann Hollweg pravi, da jo bo imela tudi nadalje. Toda Bethmann Hollweg ni Mohamed, in še ta se je motil s svojimi prorokovanji. Mogoče je, da bo imela Nemčija še srečo, mogoče je pa tudi, da se obrne, kajti ta dama ima od nekdanj čudne muhe.

Vojaški uspehi Nemčije se morajo pripisati raznim okoliščinam, ki niso vse odvisne od kajzerja in njegovega kancelarja in tudi od Hindenburga in Mackensena ne.

Tajiti se pač ne more, da je bila Nemčija bolj pripravičena za to klanje; ali to je reč, ki se lahko izravna, če je dovolj časa za to, in da se je ediloma res izravnila, dokazuje presenetljiva ruska ofenziva, ki se očitno vrši z zadostnim artilerijskim parkom, z izdatnimi municijskimi zalogami in tudi s precejšnjimi tehničnimi pripomočki.

Dober del svoje sreče ima Nemčija zahvaliti napakam zaveznikov. Zapisano pa tudi nikjer, da morajo Angleži, Francozi in Rusi vedno počenjati neumnosti. Razumtega pa ve Bethmann Hollweg, da se moderna vojna ne odločuje le na bojiščih, ampak da igrajo finančna, industrijska, agrarna, trgovska in druga vprašanja velikansko vlogo, in da so vse te reči večalmanj "v božjih rokah".

Mi nočemo biti proroki, ali gotova resnica je, da se vse te reči lahko zasujejo. In čim dalje traja vojna, tembolj upa tisti, ki je danes na slabšem, da se jutri ali pojutrnjem obrne zanj na bolje.

Ako razglašja Bethmann Hollweg načelo: Kar kdo pobaše; to pa obdrži, — tedaj je logična posledica, da se bo vojna nadaljevala. Danes se zavezniški branijo, da jih ne bi Nemčija amputirala; ako bi se zgodilo, da prestopijo njihove armade nemško mejo, se bo Nemčija upirala z vsemi štirimi, da se ne bi njeno načelo izvajalo proti njej, in če vrže nasprotnike nazaj, se prične tragikomedija zopet z drugega kraja.

Tako bi šla ta igra — eigu migu — lahko brez konca in kraja, dokler se ne bi končala kakor tisti znani boj dveh levov, ki sta se grizla, dokler ni od vsakega le rep ostal.

Načelo, katero je izrekel Bethmann Hollweg, je barbarsko. Ali to seveda ne pomeni mnogo, kajti vladajoči ne vprašujejo, kaj je barbarsko, kaj pa civilizirano. Zanj je merodajno, kar jim koristi. Ampak važnejše je, da ta načelo ni pametno, ker lahko boža in tepe in ker ne vodi do nobenega cilja.

Razumljivo pa nam je, da Bethmann Hollweg tako govori. Da je bila Nemčija glavna začetnica te vojne, je danes pač že precej gotova reč. A začela je ni le zato, da potroši toliko in toliko milijard, pokolje toliko in toliko ljudi, pa da ostane naposled v Evropi vse takó, kakor je bilo. S to vojno je imela svoje cilje, in sicer velike cilje, ki so bili po njenih računih vredni nekoliko milijard mark in nekoliko milijonov ljudi. Bojna sreča ji je bila mila, in zato je popolnoma logično, da hoče sedaj realizirati svoje cilje.

Ne za ideale, temveč za gospodarsko moč se tepe v Evropi. Ne ideali, ampak sila ho odloče-

vala o miru. Zato ne morejo Bethmann Hollwegove besede presenetiti nikogar drugega kakor sanjače, ki upirajo oči neprenehoma v zvezde, pa se zato neprenehoma spotikajo in se potem čudijo.

Ako bi delavstvo imelo moč, katere še nima, katero pa bi lahko imelo, če bi bilo že dovolj zrelo in poznalo svoje interese, tedaj bi ono lahko diktiralo mir. Ne zato, ker bi bilo to pravično, ampak zato, ker bi odločevala njegova moč.

Če bi bile želje toliko vredne, kolikor si domišljajo iluzionisti, tedaj ne bi bilo železi nič lepšega, kakor da bi proletarci po zakopih, ki imajo sedaj najdragocenejšo moč v svojih rokah, napravili iz svojih generalov in oficirjev vojne ujetnike, pa marširali vsak v svojo deželo in tam porabili puške in kanone, da bi pognali svoje vlade k vsem hudičem, sami stopili na njihova mesta, potem pa sklicali svojo mirovno konferenco. In da bi se tam lože pogodili kakor vsi slavni diplomati po poklicu, ne dvomimo niti trenutka.

Ker imajo že lepo priliko, ki se ne pojavi vsak dan, da lahko sami kontrolirajo strojne puške, možnarje, torpede in vse te lepe reči, bi bilo zelo pametno, da se ne bi zadovoljili le s preureditvijo tistih dežel, ki so jih bile pognale na bojišča, ampak da bi vzeli še nevtralne kočke zraven in radikalno opravili vse delo obenem.

Ali — želja! Ravno tako bi lahko želeli, da bi vzhajalo solnce na zapadu.

Socializem pomeni treznost, stvarnost, ne pa fantazije. Naša naloga ni, da žgolimo, kako lepo bi bilo, če bi se vendar že končala vojna, ampak da dramimo tisto delavstvo, s katerim nam je mogoče govoriti in da mu pokažemo njegovo nalogo.

Močno mora postati! Kolikor moči bo delavstvo imelo takrat, ko se bo sklepal mir, toliko je bo lahko vrglo na vago. Ako bi bili vsi proletarci vseh nevtalnih dežel tako organizirani, kakor bi morali biti po svojem številu in po svojih interesih, tedaj bi bil njih glas tako krepak, da bi ga morala mirovna konferenca ne le poslušati, ampak tudi vposlušati.

Delavstvo res še ni tako organizirano. Zato je pa treba delati, da se organizira. To je najvažnejše. Kolikor bo imelo moči, toliko bo veljal njegov glas, za toliko manj pa bodo veljali glasovi Bethmannov in njegovih tovarišev.

KANDIDATA IMAJO.

Republičanska nominacijska komedija je končana; dosednji sodnik pri najvišem zveznem sodišču Charles Evans Hughes je predsedniški kandidat sponove stranke. Rooseveltova kandidatura je propadla. Propadla namreč na republikanski konvenciji. Nasprotno pa je bil Roosevelt soglasno imenovan na konvenciji progresivne stranke. Ampak to kandidatu je Teddy odklonil; seveda je treba tudi povedati, da jo je pogojno odklonil.

Čudna reč, ako se presoja s političnega stališča.

Republičanska stranka je eno, progresivna je drugo. Člani obeh so bili sicer nekoč pod eno streho, pod republikansko. Tudi Roosevelt je bil tam. Ker pa ni leta 1912 ta stranka nominirala Roosevelta za predsedniškega kandidata, se je ustanovila nova, "naprednjaška" stranka, in tam je Teddy dobil svojo kandidatu.

Zakaj se je torej porodila ta stranka? Kateré potrebe so jo poklicale v življenje?

Po pravih logike bi se zdelo, da je bila Rooseveltova kandidatura edina potreba. Kajti če bi bili republikanci nominirali Roosevelta, ne bi bilo nobene progresivne stranke.

Vendar bi se pa zdelo nekaj drugega. Nova stranka si je izdelala tudi nov program, ki ni bil le različen od republikanskega, ampak mu je nasprotna v zelo važnih točkah. Dober del tega programa je bil izpostavljen od socialiste.

Bilo bi torej soditi, da so povzročila ločitev nasprotna načela. Ampak to je zopet težko razumeti, če se vzame v poštev, da so dali progresisti šele tedaj slovo republikancem, ki so zagradili nominacijo Roosevelta.

Potem, ko je bila ločitev gotova, so se pač nasprotna načela javno kazala in krepko naglašala. Roosevelt je vihtel bojni meč proti svojim nekdanjim tovarišem in prijateljem in proti velekapitalistom ter je nastopal prav kakor vojskovodja armade "malih ljudi".

Tedaj je izgledala stvar že tako, da so republikanci in progresisti dve ločeni in nasprotni stranki; prva je kapitalistična, druga je protikapitalistična. Prva sili nazaj, druga žene naprej. Ako je tako, tedaj je med njima prepad — širok in globok. In noben most se ne more zgraditi čezenj. Taka nasprotja se ne morejo izravnavati.

Pa je prišla letošnja konvencija. Oziroma letošnji konvenciji. Republikanci in progresisti so sočasno zborovali v Chicagi. Dve stranki, vsaka s svojimi načeli, vsaka s svojim programom, vsaka s svojimi vodilnimi idejami.

Razume se, da mora iti vsaka svojo pot.

Namreč — razumelo bi se to tam, kjer načela kaj veljajo. Nikakor se pa to ne razume pri ameriških meščanskih strankah.

Tukaj ni šlo za skupna ali nasprotna načela, ampak edino za to, kdo bo predsedniški kandidat. Progresisti so bili pripravljeni, da se združijo z republikanci, in imeli so en sam pogoj. Da priznajo republikanci njihova načela? Da sprejmejo njihov program? Da se izrečejo za boj proti velekapitalizmu?

Kaj še! — Da sprejmejo Roosevelta za kandidata. To je bilo vse.

In o tem vprašanju se je res meštarijo kakor na sejmu. Poseben kompromisni odbor je vodil pogajanja, ki pa so dobivala vsakovrstne forme, na primer tudi boj na pesti.

Tudi med republikanci je imel Roosevelt svoje pristaše, celo zelo vplivne kakor veleklavničarja Armourja. Ali večina delegatov je naposled vendar spoznala, da bi se s tem kompromisom republikanska stranka smrtno kompromitirala, ker bi bilo sprejetje Rooseveltove kandidature toliko kolikor kapitulacija pred bullmooseri. In imenovali so Hughesa za svojega kandidata.

Nato so progresisti odšli, pa so imenovali Roosevelta za svojega. In seveda so mu to telefonično sporočili.

Toda na tem svetu je mnogo, mnogo krivice. Tudi Teddyja so ljudje krivo sodili. Mislili se, da je egoist, da mu gre njegova kandidatura nad vse, da se hoče za vsako ceno še enkrat vrniti v Belo hišo in da je le zaradi tega meštarij in dal meštarij z republikanci. Ampak on je patriotičen. On zna doprinesati žrtve.

Ne! Njemu ne gre za kandidatu. Njemu gre za Ameriko. Na častni telegram iz Chicage, ki mu je naznanil, da so ga progresisti soglasno nominirali, je odgovoril, da — odklanja kandidatu.

Le malenkost je dodal. Ako misli progresivni odbor, da je Hughesova izjava zadovoljiva, tedaj se Roosevelt odpove kandidaturi in bo podpiral Hughesa.

Kmalu nato je pač Roosevelt izjavil, da se zdi njemu Hughesova izjava vodena. Ampak to je seveda le njegovo mnenje; kdo bi mislil, da je hotel s tem kaj vplivati na svoje progresivne tovariše? On le čaka, kaj sami sklenejo, po svojem

prepričanju; in njihovim sklepom se potem lojalno vda.

Polagoma je Teddy še nekaj dodal. Po njegovem mnenju bi moral Hughes naravnost in z imenom obsoditi Nemško-ameriški zvezo. Kajti po Rooseveltovem prepričanju je tu organizacija protiameriška. In če je Hughes ne obsodi, tedaj ga Roosevelt ne more podpirati.

Ne vemo, kaj bo storil Hughes. Postati predsednik po Rooseveltovi milosti, ni prijetno. Ne postati predsednik pa tudi ni prijetno. In če se natančno pogleda, je Rooseveltov pogoj zelo podobnih zanki.

Vse meščanske stranke računajo z nemškimi glasovi. Seveda je vsaka patriotski ameriška. Ali za izvolitev je treba glasov. In če bi vrage in hudiče imeli volilno pravico, bi ugrabile meščanske stranke, kako bi se dobili njih glasovi.

Bistri ameriški politiki so tudi včasih nekoliko slepi. Oni mislijo, da so Nemei v Ameriki nekakšna enota, kakor da ne bi bili med njimi enaki kakor v vsaki narodnosti različni interesi, različni nazori, in vsled tega nasprotja. Politični matadorji bi pa radi postavili mrežo, v katero bi se za volitve vjeli kar vsi Nemei.

Zaradi tega so uživali German Americans največjo obzirnost od republikancem in od demokratov, in tudi od progresistov; le od Roosevelta ne. On dela razliko med lojalnimi in nelojalnimi Nemci. Lojalni so le tisti, ki mislijo ravno tako kakor on, n. pr. da bi bila morala Amerika napovedati Nemčiji vojno, ko je napadla Belgijo.

Ali se ho Hughes poklonil Rooseveltu in napadel Nemško-ameriško zvezo?

To bi bili neprijetno, kajti Hughes je precej ponosen mož in z njegovo samozavestjo se ne bi posebno strinjalo, da bi izpolnjeval Rooseveltova povelja. Tudi nemške glasove odbijati ni zelo praktično. Tako izgleda ta reč z ene strani.

Z druge strani pa izgleda tako, da bi Rooseveltova samostojna kandidatura najbrže bolj pomagala Wilsonu kakor Hughesu; ta pa ni sprejel svoje nominacije zato, da bi podprl Wilsona.

Ne vemo, kaj stori Hughes, zelo pa se nam zdi, da igra Roosevelt prav preracunano igro.

Ako bi ga bila republikanska stranka nominirala, tedaj bi bil lahko upal na zmago. Ako bi bil meni nič tebi nič sprejel progresivno kandidatu-ro, ko ga je republikanska klika odklonila, ne bi bil mogel upati nič drugega, kakor da napravi Hughesu nekoliko škode. Leta 1912, je videl, da

nima samo njegovo ime dovolj privlačne moči za zmago.

Treba bi bilo torej velike sugestije, da je v Rooseveltu edino zveličanje. Med maso volilcev je treba napraviti razpoloženje, da se zgodi nesreča, ako ne bo ravno Teddy izvoljen.

Kako se to doseže?

Kdor se sam preveč ponuja, nima velike cene. Kdor se brani, je bolj zaželen.

Roosevelt se ne vsiljuje. Saj je odklonil kandidatu. Saj je nesebično izjavil, da je pripravljen podpirati sodnika. Na konvenciji se je gale-rija drla, kar je grlo dalo: We want Teddy! In vendar se je zahvalil za kandidatu. Živ krst mu ne more očitati, da je bil egoist.

Ampak kaj, če nastane taka situacija, da ne bo z najboljšo voljo mogel podpirati Hughesa? Ako ta ne pokaže dovolj ameriškega duha? Ako se ne bo upal javno nastopiti proti nemškimi Amerikancem z veznikom? Kdo naj tedaj reši ameriški narod, ameriške ideale, ves amerikanizem? Ali naj se to prepusti neodločnemu Wilsonu?

Tedaj je Teddy vendar edini mož, ki ga zahteva čas.

Ampak Teddy ne mara kandidirati. Kaj? Ne mara? ... Mora!

Teddy je preveč nesebičen. In sklenil je že, da se ukloni v privatno življenje ...

Ne! Ne! V privatno življenje? Sedaj, ko ga potrebuje Amerika kakor živelj solnce? ... Teddy nam mora doprinesiti to žrtve. Teddy mora kandidirati. Kaj pa bo iz nas, če ne stori tega?

— Eh, če zahteva vse narodi, tedaj seveda nič ne pomaga. Treba se je žrtvovati. V božjem imenu. Za Ameriko.

Teddy je bil tako patriotski, da je odklonil kandidatu. Teddy zna biti tako patriotski, da jo tudi sprejme, če mora biti.

Rooseveltova kandidatura še ni pokopana. Vse je odvisno od tega, kako se razvije igra. Kajti na konvencijah ni bila zaključena igra; tam se je šele začela.

Roosevelt se odreče, ako spozna, da ga ne čaka nič drugega kakor blamaža. Doslej še ni tako daleč. Kart, ki jih drži v roki, pa tudi ne pokaže.

Značajnost bi človek seveda zaman iskal v tej igri. Ali kdor bi sploh išče, je otrok. Absurdno se zdi, da more mož kandidirati na eni in na drugi platformi, da more biti ravno tako republikanski kakor progresivni kandidat. Absurdno se zdi, da more stranka le pomisliti na kandidata, ki ne stoji (Konec na 5. strani.)

Socialistični piknik je v nedeljo, 18. junija v Riverview Parku.

Gospodarski vpliv vojne.

Raznovidnost vpliva vojna na gospodarske razmere. Temeljito jih izpreminja. To se lahko opazi v državah, ki se vojskujejo in v nevtralnih. Ljubljanski "Slovenec" je sestavil nekaj pregleda, ki seveda ne izčrpa vseh okoliščin; tudi je z ozirom na Slovenstvo stališče enostransko pobarvan. Vendar pa obsega marsikaj zanimivega za človeka, ki razume važnost gospodarskega vprašanja v sedanji družbi. Pri čitanju je treba seveda vedno misliti na to, da je pregled sestavljen v Avstriji.

Ni ga skoro dne, da ne bi čitali o novih izvoznih prepovedih kake države. Zadnji čas zveemo, da je Francoska svojo izvozno prepoved z dne 7. decembra lanskega leta raztegnila tudi na vse kolonije, izveniši Tunis in Maroko.

Nizozemska je odredila, da se mora krompirjeva moka, ki se bo izvažala v tuje države, prej uradno pregledati in opremiti s tozadevnim certifikatom. — S 1. marcem pa je dovolila izvažati sveže in posušene slaničke tudi iz Cuiderskega jezera.

Kave ne bo več Avstrija dobila z Danskega. Izvoz je vlada prepovedala. Torej se bo cena kavi v Avstriji skoro gotovo še bolj dvignila. Danska je poleg tega tudi strešne lepenke prepovedala izvažati.

Iz Švedske ne dobi Avstrija niti čokolade niti kakao vsled tozadevne vladne prepovedi, in tudi Argentinja bo sladkor le zase obdržala.

Seme bele detelje slabše kakovosti se bo smelo le s posebnim dovoljenjem holandske vlade prodajati v druge države.

V Turčiji se je lansko leto pridelalo polovice manj lešnikov kot pretečena leta. Porabili jih bodo za izdelovanje olja za domače potre-

be. Izvažati jih doslej niso mogli vsled vojne zaprtje in oviranega prometa.

Na Ekvadorju so tudi kakao manj pridelali kot minulo leto.

Medtem ko se druge države tepo, Španska pridno trguje. Njen izvoz se je lansko leto silno zvečal, namreč za 363 milijonov peset.

Število trgovskih ladij se je tekom vojne zelo znižalo in se še bo. Vzroki so pač podmorski čolni ter prenehanje izdelovanja novih trgovskih ladij. Radi tega si merodajne osebe že glave belijo, kako organizirati trgovsko mornarico, da bo mogla po vojni zadostiti trgovskim zahtevam in potrebam. Na Dunaju se vrši tak posvet za avstrijsko mornarico in izdeluje tudi načrt. Sprožila se je misel, da se mora ustanoviti tozadevna borza, ki bo trgovcem oddajala in pravično porazdeljevala ladjine prostore.

Kako je v Turčiji? Kar so dobili živili, dobili so jih preko Bolgarije in tudi druge potrebščine dobivajo preko omenjene dežele le v majhnih množinah, ker vojaški transporti omejujejo tozadevni prevoz. Meseca januarja so dobili 365 vagonov moke, 36 sladkorja, 43 fižola, 15 petroleja, 17 vagonov papirja, 3 kisa in 35 drugega blaga.

Trgovci željno pričakujejo boljšega železniskega prometa, kajti le na ta način bi mogli izvažati za izvoz dovoljene predmete in potem tudi dobiti iz zunanjih držav blago za dom.

Iz Adane poročajo, da je konec lanskega leta vladala tamkaj precejšnja suša. Polja so 40 odstotkov manj obdelali kot lansko leto. V mnogih krajih razsaja živinska kuga in ker živine sploh izvažati ne morejo, ji je cena padla za 40 odstotkov. Letina za olje pa je bila za 30—50 odstotkov boljša kot v pretečenem letu. Sočivja in krompirja so pa pridelali približno kot prej.

Holandska vlada je odredila, da se smejo slaničke izvažati le s posebnim dovoljenjem ribiških organizacij. Ekspedicija pa je izročena eksporterjem, ki jih je vlada v to določila.

Švica je vsak izvoz (tudi v poštnih paketih po 1 kg) kave prepovedala. Kdor jo hoče poslati, mora tudi za najmanjše množine dobiti izvozno dovoljenje.

Monopolizirala je tudi ves uvoz surovega in rafiniranega sladkorja. Nakup in uvoz ter razdeljevanje sladkorja oskrbuje višji vojni komisariat. Raditega so morali vsi trgovci istemu naznani, kje in kolike množine sladkorja imajo zunaj že nakupljenega in tudi domače sladkorne zaloge je vlada popisala in zaplenila ter določila za sladkor maksimalne cene.

Iz Rusije se poroča, da vlada tudi tam veliko pomanjkanje moke in mesa. Državni post ob sredah in petkih so zapovedali vsej armadi. Za moko pa so vpeljali karte (izkaznice). Na mesec je dobi posameznik 30 funtov. Posamezna oddaja se na njej zabilježuje — so torej karte brez odrezkov.

Ko so na Ogrskem v svrhu rekviriranja zaloge preiskavali, so našli skrite velike množine žita in krnil, tako, da upa vlada več mesecev s tem prikritim blagom zalagati konsumente.

V Budimpešti namerava mestna uprava prevzeti vse železnice. Sicer pa ima v rokah že itak večino dlehc. Temelj prevzemnega obračuna bo poprečna dividenda zadnjih 7 let. Dve najslabši so izločili!

V Duesseldorfu so se zbrali pred kratkim zastopniki nemških cementnih tovarn. Namenili so se, da si ustanove splošno enotno zvezo za celo Nemčijo, pa so nastale velike težkoče in niso se mogli zediniti.

V francoski zbornici je neki poslanec vladni očitil, da zanemarja poljedelsko vprašanje. Poljedelstvo v Franciji zadnji čas propada. Dasi je dežela silno rodovitna, vendar ni zmožna dati toliko pridelkov, da bi preživela narod, ki po številu pada. Uvoziti so morali žita l. 1915. do 56 milijonov kvintalov. Koliko škode ima pri tem narodno gospodarstvo, se vidi iz tega, da se je moralo žanj plačati v zlatu nad tri in pol milijonov frankov. Voznina iz Amerike pa se je podražila od 2,25 fr. na 13. 75 fr. Kurzna razlika pa že znaša 6 fr. pri kvintalu. Radi tega bo treba, da vlada večjo skrb posveti za napredek kmetijstva.

Francoska drž. banka izkazuje koncem marea zalogo zlata v vrednosti 5 milijard frankov, srebra pa nad 326 milijonov.

V Londonu izkazuje kurz angleškega vojnega posojila 96, francoskega pa le 85. Olja pa v tem svetovnem mestu od dne do dne vedno bolj primanjkuje.

Odkar so kupčijski sklepi za premog s Francosko sklenjeni, ne pusti Anglija nobenega premoga več izvažati.

Na Dunaju vpeljejo za vojaštvo posebne krušne karte, ki jih bo izdajalo vojaško poveljništvo po železničnih postajah. Glasile se bodo na 70 gramov dnevno. Ječmenovi moki so nastavili nadrobno ceno 48 vin. za kilogram. Zadnji čas tudi Dunajčanom primanjkuje govedine, ki se je podražila 30—40 vin. pri kg. Dasi sta špeh in mast z aprilom cenejša postala, je pa svinsko meso dražje od 50—60 vin. kg.

Avstriji je v brzojavnem prometu dovoljena tudi bolgarščina.

Danska je prepovedala izvažati živo in zaklano perutnino ter meso severnih jelenov.

Spolni problemi po vojni.

Problemi spolov delajo družbi že dolgo prglavice in zlasti v naši kapitalistični dobi postaja vse jasneje, da nikakor niso rešeni, dasi se dela oficielna družba tako, kakor da je z zakonom, od nje prizanim in potrjenim, že vse opravljeno. Kljub njenim postavam in njeni oficielni morali butajo ti problemi s svojimi železnimi naravnimi zahtevami neprenehoma ob umetno zgrajene jezove in jih rušijo. Niti meščanski zakon, niti prostitucija, niti papirnata prepoved prostitucije ne rešuje teh velikih problemov. Ali s potrojenjo, podeseterjeno silo se pojavijo po vojni.

Po vseh državah, zapletenih v vojno, si belijo glave, kaj bo po miru, kadar se vrnejo moški domov, pa se bo praktično spoznalo, koliko jih je ostalo pod tujo rušo. V kloster ne bo moglo poslani na stotisoče žensk, za katere ne bo prostora v sedanjem zakonu, ker ne bo sposobnih moških dovolj. Izpremeniti v moške jih ne bo moglo; odrekati jim spolnost pa tudi ne pojde, ker je natura še vedno močnejša od papirja.

Medtem ko prizadeva ta stran spolnega problema neznanske brige, pa vstaja tudi druga, o kateri piše francoski dramatik Brioux sledeče:

Odkrito rečeno, da se nekoliko bojim posledice vojne. Vzemimo le eno teh mojih bojazni: Razmerje med moškim in žensko. Imam še druge, a ta stoji na prvem mestu.

Zelo se bojim, da bo zavzel gospodarski boj med moškim in žensko, torej nov boj spolov, po

končani vojni najostrejšje oblike. Že pred vojno sem razmišljal o tem. Problema konkurence ženskega dela sem se dotaknil že pred štirimi leti. Če je mož že tedaj brez galanterije, brez kavalirskih uslužnosti, da celo brez upravičenosti dvignil velik halo, ker so zavzele ženske mesta v uradih, pisarnah in delavnicah, kaj vse bo še po končani vojni!

Ko se bodo vrnilo naši vojaki iz boja, objeli svoje otroke ter obesili svoje lavrke na stene, se bodo hoteli lotiti svojega navadnega posla. Tedaj pa bodo le prebogosto doživeli, da je zavzele medtem njih prostor ženska, ki ga nikakor ne bo hotela pustiti. Vse umetnosti prigrvarjanja ne bodo nič pomagale. — Privadila sem se služiti si sama svoj kruh, — bodo rekli, — in sem dokazala, da sem popolno sposobna izpolniti mesto, kar se mi je prej vedno zaničevalo. Ne morem več pogrešati prostosti dejanja, katero mi daje moja plača. Kjer sem, ostanem in ti se izgubi.

Mož pa bo odgovoril: — Strašne stvari sem doživel. Ravno za svojo prostost in svoje delo sem se boril. Meni gre ta prostor, katerega si bila poklicana izpolnjevati le tekom moje odsotnosti. Torej proč s teboj.

Ženske bodo imele prav, a možje istotako. Kjer pa imata obe stranki prav, tam je boj najbolj srdit.

Skušajmo torej seznaniti ljudi z neodoljivim, da se vnaprej preprečijo nepotrební boji.

Če se hoče ali ne, če je človek za ali proti, priznati je treba končno: žensko gibanje je storilo velikanski korak naprej.

Naše francoske žene so bile čudovito uspešne. Izvzeti je treba le majhno, a kljub temu dosti veliko število žensk, ki so s pomočjo vladnih podpor popolnoma pozabile na delo ter se vedejo v gostilnah kot moški. Druge so pa visoko nadkrilile pričakovanja, katere se je stavilo nanje. Ženska se je izkazala v tem vojnem času kot praktična, razumna in kjer je bilo treba, tudi pogumna. Ona je vztrajna, prav nič nervozna ali lahkomiselna, temveč nasprotno previdna ter se zna lotiti stvari... kot moški.

Ženska plača svoje davke kot moški in kar se tiče krvnega davka, ji je treba pokazati le na prazno mesto, kjer bi moral sedeti njen sin.

V to se je treba vdati, ker ne more biti drugače. Skoro vsi argumenti proti ženskemu gibanju so postali ničevni.

Kot je na deželi, kjer vodi ženska plug, je tudi v mestu, kjer opravlja ženska posel spredelnika na železnicih. Policijska čepica, ki ji sedi koketno na glavi, ni le okras. Ona je tudi znanje znamenje nove mobilizacije, one žensk. Sedaj izvršujejo ženske obrti, o katerih se je trdilo, da bi jim ženski organizem ne bil kos. Prav lepo smešne so napravile gospode, ki so vedno navažali kot protivzrok "nežni spol". Ta nežni spol je celo kos naporom metalne industrije. Nežne

ročice so polirale čelade, izdelovale granate ter sestavljale topove. Ženske od danes so jedle prepovedani sad, katerega jim ni zabranil ljubi Bog. temveč — ljubi mož. One vedo sedaj, česa so zmožne. To razodetje jim je moglo priti le tako, da je bil možki odsoten in da jih ni mogel ovirati v delu. Ženske vedo sedaj, da jim možki niso tako neobhodno potrebni, kot se jim je vedno zatrdjevalo z moške strani. Sedaj se bodo morali možki na nekaj pripraviti in med nami rečeno si moramo sami priznati, da so nam celo fizično ženske bolj potrebne kot smo pa mi ženskam. Naša sila je obstajala precej v tem, da jim namenoma nismo pojasnili teh stvari.

Sedaj je padla koprena in ženske so postale bolj samozvestne. Sedaj pravijo, še skoro napol začudene: — Mi torej nismo tako neumne, tako slabe, nerazsodne in nezmožne kot so nas vedno hoteli slikati. Torej je za ženske še kaj drugega kot zakon ter so jim odprta še druga pota.

Brioux navaja na koncu pravila, katerim se bo moral prilagoditi možki: — Izogibati se pijači in gostilni, spoštovati ženske ter opustiti grdo navado, da zahteva doto. Končno pravi, da bodo veepile matere svojim sinovom v sree spoštovanje do ženskega spola ter da ne bodo mirovale, dokler bo še ena ženska prisiljena prodajati se radi svoje telesne ali moralne bede.

KRIŽ NA GORI.

LJUBEŽENSKA ZGODBA. — SPISAL IVAN CANKAR.

Ko je odbrenkal klavir, so se napravili nekateri gospodje iz dvorane, da bi si oplaknili suha grla. Soparno je bilo, težak vzduh je ležal na prsih. Na okna je potrkavalo, zunaj so se bili za hip umirili oblaki in padale so debele kaplje.

Z odra se je čulo prenašanje miz in stolov, stopali se težki koraki, zasmeljal se je časih kdo in je zaklinal polglasno, zastor se je zganil, nekdo je pogledal v dvorano in škripajoči koraki so premerili oder.

Hanci je bilo kakor v težkih sanjah. Nobene jasne misli; trudna ji je bila glava in sree je bilo tesno; če bi vstala, ne bi mogla premkniti nog.

"Glej, vsa blede je, postarala se je!" je zašepetala šivilja.

Tone se je nagnil k njeni rami. "Bolje bi bilo, Hanea, da odideva. Slabo ti je... in ni vreden, Hanea, ni vreden..."

Njene oči so se ozirale nemirno po dvorani, toda videle so same tuje obraze, potne in dolgočasne. Nje ni bilo, ki so se ji smehljale zapeljivo rdeče ustnice, ki so ji gledale oči vablivo in vroče, ki so se ji svetile izlo širokega rokava gole bele roke.

Zazvonilo je za odrom in napočil je večera najimnitnejši del.

Igrali so "Županova Miciko," in ko je nastopila lepa županova hči, je izpreletelo Haneo po vsem telesu. Nikoli je ni videla poprej, ali spoznala jo je takoj. Majhna je bila, toda bujno razvita. Obležena je bila v kratko, živo pisano krilo, na nogah je imela svetle šoljne s pentljo; izza rdečega modrea so se svetili beli čipkasti rokavi, tako široki in kratki, da so bile gole preko komolcev gosposke roke. Iz belega, drobnega obraza so rdele polne ustnice, oči so se ozrle prešerno po dvorani.

Hanci je seglo v sree kakor zavist in sovražstvo.

Hanea je stisnila pesti v naročju. Njeni pogledi, od pritanjenih solz omegele, preplašeni in sovražni, so se vsesali v lepo županovo hčer. Izpustili niso nobene njene kretnje, nobenega nasmeška, zasledovali so vsak skrivni pogled, poizkušali so, da bi prodrli v njene misli, v njeno življenje, vse od začetka do te slednje ure.

Učiteljica je izpregovorila; njen glas je bil globok, skoro robat in Hanci je bilo pogodi, da ni bil lep njen glas.

"Ni ga omamila z besedami!"

Toda glej, morda mu je bil pogodi baš njen glas, nekaj prešernega, zasmehujočega je v njem in Mate, ki je bil morda navajen prej tanko žvrgoleh mestnih glaskov, se je začudil in zdelo se mu je lepo, da je dišalo iz tega globokega, možkega glasu po dimu cigaret...

Ljubimec, mestnega škriča, je igral dolg študent, zelo še mlad in brez brk. Hodil je neokretno, napoti so mu bili stoli, zadeval se je ob mizo. Obležan je bil v široko in dolgo suknjo, ki najbrž ni bila njegova; ko je stopil v izbo, je pozabil sneti visoki cilindar, zardeval je in jecal. Neroden in smešen je stal pred njo, ki jo je ljubil in kakor sramežljivo dekle je povečal oči.

Občinstvu v ozadju je bilo pogodi, da je bil mestni škric tako neroden in smešen. Prepocasi se je vršila igra, kar precej naj bi ga napodili, koder drži cesta čez hrib, tujea, ki nosi črno suknjo!

Neroden je bil, komaj se je doteknil, ona pa ga je objela brez strahu z lepo golo roko.

"Tako je objela njega!"

Pod temnimi lasmi so žarele velike vabljeve oči, ustnice, polne in rdeče, so se napejale.

"Tako se je sklanjal k njemu, tako ga je poljubila!"

Ljubimec je pokleknil, padel je nerodno na kolena, tako da je zabobnelo in se je vzdignil z odra oblak prahu. Smeh je završal preko dvorane, debeli gospod je zaploskal in nasmehnila se je sočutno tudi lepa županova hči.

"Tako se da nasmehniti njemu tako ga je

pogledala vroče, ko sta sedela sama, čisto blizu drug ob drugem in ji je ovil roko okoli vratu ter jo prosil ljubezni...

Sredi odra je stala županova hči, njen glas se je nenadoma izpremenil, polu je bil in blagovzveneč in zapela je zvonko:

"Ljubček pa pride, milo objame, brž je spet zdravo to bolno sree!"

In ko je pela, je bila vse lepša nego prej. Lica so nekoliko zardela, nagnila se je glava pod težo bujnih las, položila je bila roko na nemirne prsi.

"Nanj je mislila zdaj in skipelo ji je sree, strepetalo je od hrepenenja... Glej, veselo so se nasmehnile ustnice, začutila je, da je tudi on mislil na njo..."

Pri kraju je bila igra, županova hči je praznovala svatbo s čokatom kmečkim fantom in škric je romal osramočen, koder drži pot preko hriba. Ploskanju ni bilo konca, igravci so se priklanjali, sladko se je smehljala učiteljica, spet so bile prešerne in zapeljive njene oči.

Hrupno so vstajali s sedežev ter se odpravljali. Vsem se je zelo mudilo, gnetli so se po tesnih hodnikih med klopmi, črni gospodje so prihiteli, prenašali so zametne klopi ter jih postavljali ob steno, da bi napravili plesavcem prostora. Hanea in Tone sta bila poslednja med durmi.

"Kaj ne bi rajša dol?" je prašal Tone. "Gneča je tukaj in mize so postavljene za samo gospodo!"

"Ostaniva tukaj!" je odgovorila Hanea.

Široki, svetli mostovž je bil okrašen z zelenjem; na obeh straneh so bile postavljene mize ob zidu.

Učitelj je begal po hodniku, po stopnicah gor in dol, stopil je mimogrede k tej, k oni mizi, izpraznil je kozarec ter odhitel.

"Kaj tukaj sta ostala? Dobro — mi iz globočli sodimo v boljšo družbo!... Kaj se ne počuti dobro, Hanea?"

"Dobro se počutim!"

Učitelj se je začudil njenemu glasu, bil je globlji in zrelejši. Njene oči so gledale mirno, skoro osorno.

"Niš na mišlet, Hanea, da je kaj vasehnega

na tisti stvari! Same budalosti!... To je namreč ženska, ki bi se mene premotla za en večer, rečimo za eno uro, nato bi se pa stresel in bilo bi me sram!... Lepa je res, ubite me, če ni lepa!..."

Pršla je mimo v svetli poletni obleki, belo rožo v laseh. Učitelj je poskočil s stola, pridružil se ji je in je sedel z njo za mizo, kjer se je zabavala še večja družba. Smehljaj se je neprestano in je govoril drugače nego po navadi.

"Sprejmite, gospoda, tudi mene, tujea iz globeli, v svojo družbo in nikar me ne zaničujte!"

Hanea in Tone sta sedela za malo mizico v kotu ob stopnicah. Dvoje vrst belo pogrnjenih miz je bilo postavljenih blizu vhoda v dvorano in tam je posedla boljša družba. Debeli gospodje, rejene gospe, tanke gospodične v svetlih oblekah, črno oblečeni mladi gospodje s šopki v gumbnicah. Razgovor je bil vesel in hrupen, natakariče so prihajale in odhajale, kozarci so žvenkeli. Neprestano so hodili po stopnicah in Hanea se ni ozrla; to ta nenadoma je strepetala, ko je začela še čisto spodaj pod stopnicami urne korake. Malo zaspel je bil, premeril je z enim korakom po dvoje stopnic, šel je hitro mimo, naravnost po mostovžu do belo pogrnjenih miz. Pozdravili so ga veselo; učiteljica se je okrenila z vsem životom in je iztegnila roko preko stola. Mate se je poklonil in je sedel poleg nje.

Obrnjen je bil proti zidu, ali Hanea ga je videla natanko, tudi če se je okrenil z životom in je pogledal stran z vsem obrazom. Luč mu je sijala naravnost na lice, ustnice so se mu gibale in Hanci se je skoro zdelo, da razume njegove besede. Sladke so bile in ljubeznive, mehak je bil njegov glas. Toda nekaj nemir je bil na njegovem obrazu, senca je ležala na čelu, kakor spomin na nekaj neprijetnega, davno minolega. Nemirno, neodločno so gledale oči, nikamor se niso ozrle naravnost, kakor prikrita bojazan je bila v njih.

Tone je pripovedoval, ali Hanea ga ni slišala. V sanje so gledale njene oči in poslušala je v sanjah. Šumno so se razgovarjali naokoli, ali ona dva, Mate in ona, se nista menila za nikogar, kakor da bi hodila sama po tišem večernem polju.

"Zakaj si tako razmišljen in žalosten?" je prašala ona in oči so vabile in očitale prijazno.

"Domislil sem se nečesa, kar je bilo davno in ni več!" je odgovoril Mate.

(Dalec prihodnji.)

ADVERTISEMENT

Avstr. Slovensko

Ustanovljeno 16. januarja 1904.

Bol. Pod. Društvo

Inkorporirano 16. februarja 1906 v delav. Kansas.

Sedež: Frontenac, Kans.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MARTIN OBERZAN, Box 72, E. Mineral, Kans.
Podpreds: JOHN GORSEK, Box 179, Radley, Kans.
Tajnik: JOHN ČERNE, Box 4, Breezy Hill, Mulberry, Kans.
Blagajnik: FRANK STARČIČ, Box 245, Mulberry, Kans.
Zapisnikar: LOUIS BREZNIKAR, L. Box 38, Frontenac, Kans.

NADZORNIKI:

PONGRAC JURSE, Box 207, Radley, Kans.
MARTIN KOCMAN, Box 482, Frontenac, Kans.
ANTON KOTZMAN, Frontenac, Kans.

POROTNI ODBOR:

JOSIP SVATO, R. 4, Woodward, Iowa.
FRANK STUCIN, Box 226, Jenny Lind, Ark.
MATIJA ŠETINA, Box 23, Franklin, Kans.

POMOŽNI ODBOR:

WILLIAM HROMEK, Box 65, Frontenac, Kans.
ANTON KOTZMAN, Box 514, Frontenac, Kans.

Sprejemna pristojbina od 16. do 45 leta znaša \$1.50.

Vsi dopisi se naj blagovolijo pošiljati gl. tajniku. — Vse denarne pošiljke pa gl. blagajniku.

IMENIK IN NASLOVI URADNIKOV KRAJEVNIH DRUŠTEV A. S. B. P. D. V LETU 1916.

Št. 1. Frontenac, Kans.

410, Frontenac, Kans.; blagajnik Jacob Klausner, R. 1, box 221, Pittsburg, Kans. Seja se vrši vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 2. Chicopee, Kans.

Preds. Karl Lehar; tajnik Andrej Polowich, box 23; blagajnik Fr. Stumfoll, box 25. Vsi v Chicopee, Kans. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

Št. 3. Newburg, Kans.

Preds. Martin Venisnik; tajnik John Orožen, box 29; blagajnik Silvester Sray, box 199. Stanujejo vsi na R. F. D. 2, Mulberry, Kans. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 4. Mineral, Kans.

Preds. John Brezovar, Mineral, Kans.; tajnik Frank Speiser, box 131, Mineral, Kans.; blagajnik Frank Kuder, Stone City, Kans. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 5. Weir, Kans.

Preds. John Shuberg, 1. St., Weir, Kans.; tajnik Yodock Moosbrugger, Weir, Kans.; blagajnik John Govekar, R. 1, Weir, Kans. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 6. Yale, Kans.

Preds. Joe Tršinar, R. R. 8, Pittsburg, Kans.; tajnik Josef Grošelj, R. R. 8, Pittsburg, Kans.; blagajnik Frank Šetina, R. R. 6, Pittsburg, Kans. Seja se vrši vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 8. Fleming, Kans.

Preds. Mat. Lomšek, R. R. 2, box 82, Cherokee, Kans.; tajnik Jacob Cukjati, R. R. 2, box 83, Pittsburg, Kans.; blagajnik John Bobnar, R. R. 2, Cherokee, Kans. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 9. Radley, Kans.

Preds. John Lekše, box 107, Ringo, Kans.; tajnik Alex Cukjati, box 81, Radley, Kans.; blagajnik Leo Steiner, Ringo, Kans. Seja se vrši vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 10. Jenny Lind, Ark.

Preds. Mat. Bokal, box 13; tajnik Frank Grile, box 37; blagajnik Anton Kolbe, box 102. Vsi v Jenny Lind, Ark. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 11. Breezy Hill, Kans.

Preds. Anton Močnik, R. F. D. 2, box 362, Mulberry, Kans.; tajnik Martin Jaznik, box 4, Breezy Hill, Kans.; blagajnik John Žordani, Breezy Hill, Kans. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 13. Adamson, Okla.

Preds. Rudolf Zore; tajnik Rudolf Jeglič, box 244; blagajnik Rudolf Jeglič. Vsi v Adamson, Okla. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 14. Maynard, Ohio.

Preds. Constantin Zabunsek; tajnik Louis Enoch, box 343; blagajnik Leo Bregar, box 46. Vsi v Maynard, O. Seja se vrši vsako 1. nedeljo v mesecu.

Št. 16. Franklin, Kans.

Preds. Ignac. Košir; tajnik Vincenc Esgoršek, box 45; blagajnik Anton Košir. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 17. Carney, Iowa.

Preds. Fr. Wilfan, Highland Park, Des Moines, Iowa; tajnik Mike Krantz, R. 4, Des Moines, Iowa; blagajnik Lukas Wilfan, Highland Park, Des Moines, Iowa. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 18. Winterquarters, Utah.

Predsednik Vinc. Raunkar, box 73; tajnik John Reven, box 108; blagajnik Ant. Shumer. Vsi v Winterquarters, Utah. Seja se vrši vsako 3. nedeljo v mesecu.

Št. 19. Black Diamond, Wash.

Preds. Filip Sternig; tajnik John Juven, box 153; blagajnik Marko Zimman, box 264. Vsi v Black Diamond, Wash. Seja se vrši vsako 4. nedeljo v mesecu.

Št. 21. Witt, Ill.

Predsednik Paul Obregar, box 402; tajnik John Repulsky, box 494; blagajnik Ant. Ulehar, box 105. Vsi v Witt, Ill.

Witt, Ill. Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

Št. 22. Huntington, Ark.

Pred. John Novlan; tajnik Anton Fabjan, L. box 32; blagajnik A. Fabjan. Vsi v Huntington, Ark. Seja se vrši vsako 4. nedeljo v mesecu.

John Černe, gl. tajnik.

IZ URADA GL. TAJNIKA A.S.B.P.D.

Poročilo o splošnem glasovanju št. 4.

	Da	Ne
Predlog št. 1.		

Ali naj vsako krajevno društvo skrbi za pokritje stroškov svojega delegata, kateri se pošlje na prihodno konvencijo

Predlog št. 2.

Ali naj se takoj v mesecu juniju razpiše iz gl. urada za vsa društva izredni asecment za pokritje vseh stroškov konvencije

Izraz glasovanja o zgoraj navedenih predlogih.

Društvena št.	Za predlog št. 1.		Za predlog št. 2.	
	Da	Ne	Da	Ne
1.....	19	—	—	19
2.....	10	—	—	10
3.....	4	—	—	4
4.....	45	—	—	45
5.....	17	—	—	17
6.....	20	—	—	20
8.....	13	—	—	13
9.....	—	—	—	—
10.....	13	—	—	13
11.....	20	—	—	20
13.....	8	—	—	8
16.....	34	—	—	34
17.....	—	23	23	—
19.....	13	—	—	13
21.....	—	—	—	—
22.....	—	—	—	—
	216	23	23	216

Pojasnilo in naznanilo.

Za 1. predlog se je oddalo 216, proti pa 23 glasov. Predlog, da vsako krajevno društvo skrbi za pokritje stroškov svojega delegata, je sprejet s 193 glasovi večine.

V smislu naših pravil je volitev delegatov že v tekočem mesecu (juniju) za prihodnje glavno zborovanje A. S. B. P. D., ki se ima pričeti četrty ponedeljek meseca avgusta 1916 v Frontenacu, Kans.

Razposlal sem vsem društvenim tajnikom uradne pooblastilne liste za izvoljene delegate. Obenem so prošeni tajniki, da takoj po volitvi delegata naznanijo njegovo ime v gl. urad. Društva pa naj zbirajo med seboj najdelavnejše, vnete in najbolj zmogljive, ki bodo s stvarnimi ukrepi temelj naše podpornice organizacije še bolj utrdili. Pri volitvi delegatov je treba od strani članstva največjega preudarka, kajti prihodnja konvencija bo ena najvažnejših, kar jih je še imela A. S. B. P. D.

Pomislimi je treba, da čaka delegate na konvenciji mnogo naporenega dela. Uverjeni pa smo, da bodo cenjeni delegati, kateri bodo dobili zaupnice od sobratov, imeli vedno pred očmi, da store vse najboljše, in da bodo delovali nepristransko v korist vseh. Z nepristranskim delovanjem v organizaciji je mogoče veliko doseči v blagor našega članstva, torej za našo celokupnost sploh.

Moja srčna želja je, da bi se sedanja konvencija vršila v kolikor mogoče kratkem času; pomisliti moramo, da nas stane vsaka ura, izgubljena na zborovanju, velike svote denarja. Če bodo delegati aktivni, in se ne bo tratil časa za malenkostni, bo mogoče zborovanje zaključiti v par dneh. V dočeno tega je pa treba sloge in odkritost; kjer tega ni, se kaj hitro pojavijo stranke, ki veliko škodujejo splošnemu delu.

Bratski pozdrav vsem bratom! Bratom delegatom pa klidem, na veselo svidenje dne 28. avgusta 1916 v Frontenacu, Kans.

JOHN ČERNE, gl. tajnik.

Francoske žene in delo.

Francosko kmečko ženstvo je v sedanji vojni pokazalo — tako poroča "Slovenec" — da prav nič ne zaostaja za našim in nemškimi ženstvom, kar se tiče previdnosti in vstrajnosti v vodstvu kmečkega gospodarstva. O tem se je prepirala komisija 14 Angležinj, ki so v študijske namene prepotovale Francijo. Voditeljica komisije, miss Gladis Pott, je opisala svoje doživljanje na francoskem nasproti sotrudniku "Times" tako-le: Naš obisk je med drugim veljal tudi posestvom in kmetijam na bojišču ob Marni. Grmenje topov, ki se je neprestano slišalo, je spominjalo na resnost časa in dalo našemu potovanju resnoben pomen. V prvi vrsti nas je zanimalo gospodarstvo na malih posestvih. Kar je pred vsem sililo v oči, je bila žilava energija, s katero francoske žene opravljajo svoje delo. Takoj, ko so bili moški mobilizirani, so zavzele njihovo mesto ženske, da jih nadomeste v gospodarstvu, in od tedaj opravljajo vneto in neugnano na polju in doma. Žene in hčere, da celo matere vojakov so to, ki skrbijo za to, da noben kosce zemlje ne ostane neobdelan. Videle smo mnogo priletno ženo, ki je opravljala celo najtežja in najnapornejša dela. Ta volja za delo in pa spretnost, s katero se je francosko ženstvo lotilo deloma nevajene dela, se je opazila pri vseh ženskah. Mnogo njih je bilo že prej vajeno kmečkemu delu, ker so že v miru morale pomagati svojim možem; vsekakor so pa opravljale prej le lažja dela, dočim morajo sedaj nositi vso težo dela. Mnogim je bilo kmetovanje sploh neka čisto novega. Tako neka žena ni imela nobenega pojma o poljedelstvu, ko sta morala oditi k vojakom njen mož in brat, ki sta dotlej oskrbovala gospodarstvo; hoče-nočeš je morala sedaj žena prijeti za delo. Bila je razumna in ker ji dobre volje za delo ni manjkalo, je bila v malo dneh tako daleč, da je mogla pametno izvršiti vsako delo. S pomočjo 12letne hčerke obdeluje sedaj ta žena z lepim uspehom svoje polje. V mnogih francoskih vaseh razen pohabljenecv in starecv ni bilo videti nobenega moškega. Francoske žene smatrajo kmečko delo za svoj delež v narodni brambi ter izvršujejo svojo nalogo brez godrnjanja. Njihova delavnost je v velikem nasprotju z nemarnostjo, ki jo kažejo angleške žene, ki povečini ne mislijo na to, da bi prevzele delo odsotnega soproga. Tudi gospodarska neodvisnost francoskih kmetic je veliko večja nego angleškega kmečkega prebivalstva. Vse se doma pridelava in porabi. V mnogih hišah kupujejo le sladkor in čaj, vse druge potrebščine se pokriva iz lastnega gospodarstva. Žito se daje v mlin, kruh se peče doma. Vino, sadjevec, sir in zelenjava se prideluje doma. Celo plevel skrbno pobirajo in porabljajo za krmo živini. Nauk, ki smo ga prinesle s Francoskega in ga hočemo označevati našemu ženstvu, je ta, da z dejstvom, da so možje v vojni, še ni vse storjeno, marveč da je na nas ženah, da zastavimo vse svoje moči in preprečimo, da bi življenje doma zaostalo, tako je sklenila svoja izvajanja miss Pott.

V Washingtonu je imela pred kratkim National Association for the Study and Prevention of Tuberculosis svoj kongres, katerega se je udeležilo mnogo učenjakov in zdravnikov. Ta kongres je med drugim izjavil:

"Veliki faktor, na katerem sloni ves problem, so gospodarske razmere. In sicer je treba upozoriti na to, da stoji odstotek jetičnih slučajev v enakem razmerju s pridobitveno sposobnostjo družin."

Kongres je torej izrekel ravno to, kar trdijo socialisti že davno: zdravstvene razmere niso stvar, ki bi bila ločena od vsega drugega, ampak so v najtesnejši zvezi s splošnimi življenjskimi razmerami, prav posebno pa z gospodarskimi. Predvsem pa pospešuje revščina jetiko in ovira njeno zdravljenje.

Razlika med omenjenim društvom in socializmom je le ta, da se asociacija ustavlja pred ciljem. Kongres je zahteval "strožje nadzorovanje delavskih in tovarniških prostorov in veliko potezno poseganje javnega podpiranja v začetkih vseh vrstnih, prsnih in pljučnih boleznih." Člani kongresa imajo dobro voljo, ampak ne razumejo kapitalizma; ni jim prišlo na misel, da je treba dvigniti gospodarski položaj delavstva, če je nizko gospodarsko stanje krivo tuberkuloze. Pravi, radikalni boj za javno zdravstvo se imenuje boj za socializem.

Iz Pariza poročajo, da bo imela dne 16. junija francoska zbornica tajno sejo; ministrski predsednik Briand želi, da se ne bi razpravljalo le o začetkih bitke pri Verdunu, ampak o vsej politiki vlade od začetka vojne.

Položaj na Kitajskem je nejasen. Iz Londona poročajo: Depesha iz Tien Tsina pravi, da so dobile čete Zedinjenih držav v tem mestu povelje, da nemudoma odpotujejo proti glavnemu mestu Pekingu. Nadalje pravi brzjavka, da so tudi Francozi odposlali močno armado domačinov iz Annama proti Pekingu. Boje se za varnost novega predsednika Lijuankunga, proti kateremu je najbrž revolucija naperjena.

Iz Washingtona javljajo: 1200 mož redne ameriške armade od 15. pešpolka je odpotovalo proti Pekingu. Poleg tega imata dve križarki, ki se mudita v kitajskih vodah, na krovu 330 vojakov. Vznemirjenje med Kitajci v glavnem mestu je ogromno, in mnogo Kitajcev je pribežalo v evropska poslanstva v zavetje pred svojimi rojaki, ki jih preganjajo radi političnega mišljenja. Splošno se je pričakovalo, da se bo s smrtjo prejšnjega predsednika revolucija na Kitajskem pomirila, dočim e sedaj silneje izbruhnila. Več drugih vlad je poslalo večje vojaške čete v Peking.

Nemška vlada je izdala posebne karte, katerih se morajo posluževati Nemci, če hočejo jesti

Zrakoplov v vojni.

Avstrijski listi poročajo: Povodom neverjetne delavnosti nemškega vojnega zrakoplovstva in njegovega obiska nad srednjo Anglijo, nad središčem angleške industrije, se zopet obračajo vse oči na delavnice ter zrakoplovov. Čeravno se ne more prodrati v tajne orjaško naraslih Zeppelinovih delavnic, vendar more vsakdo videti sila zanimive stvari.

V prvi vrsti treba ustanoviti važno dejstvo, da se je v zrakoplovih delavnicah, v katerih noč in dan dela na tisoče delavcev, vsvarila organizacija, ki omogočuje, da morejo sedaj vsak teden poslati na fronto po en ali dva zrakoplova. Komaj mine dan, ne da bi kak nov Zeppelin delal poizkusnih voženj. Te poiskusne vožnje so pravi vojni manevri.

Oblika in obseg Zeppelinov sta se nasproti prvotnim tipom zelo izpremenila. Najnovejši primerki so mnogo daljši od prejšnjih in obenem vitkejši, podobni ribi; obe gondoli visita nižje, a hodnika nad obema, se zd, da ni več, ali je pa zgrajena v ogromnem trupu zrakoplova, tako da se zunaj ne vidi. Gondole so obdane z oklopom, vsaka ima najmanj po šest strojnih pušk in en do dva mala topa, kakor tudi posebne aparate za metanje bomb in zopet posebne naprave za spuščanje zračnih torpedov.

Šiljasti prednji konec novega tipa kaže kovinski blesk v dolžni približno petine trupa. Dejstvo je, da je del pokrova metaliziran s pomočjo Schoopschovega postopanja za kovinsko škropljenje. — Krmila so enostavnejša in manjša, motorji znatno močnejši, kar izhaja že iz velikega hrupa.

Vojno manevrske vožnje so zelo zanimive. Tu se vidijo poizkusi z dimnimi plini, ki nenadoma kakor megleni oblaki zavijejo cel zrakoplov. Ako je še megleno vreme, potem izgine zrakoplov na uprav tajnosten način. Kdor ima priliko to opazovati, bo lahko razumel, da Parižani in Angleži enostavno niso mogli opaziti Zeppelinov in se z njimi boriti, čeravno niso vozili v takih višinah, kakor se je poročalo.

Posebno zanimive so nočne vaje. Tedaj deluje zrakoplov, ki je zlasti v nemesečnih nočeh docela neviden, z reflektorji in svetilnimi plini, ki za več minut strahotno razsvetlujejo temno atmosfero, blesketajo v raznih barvah in govore, kakor se zd, cel jezik. Mnogo se sliši o skrivnostnih novih zračnih torpedih, ki jih Zeppelini že davno preizkušajo. Tu se seveda ne da ničesar opazovati, a tu in tam se sluti, da gre o zelo važnem in strašnem orožju v zraku. Najnovejši Zeppelin, ki je pred našimi očmi absolvirao poizkusne polete, je nosil številko L.Z.95, a razente je še druga vrsta zrakoplovov, ki nosi označbo L. (brez Z), tako da se more soditi, da šteje nemško zračno brodogradje brez Parsifalovih zrakoplovov — mnogo nad 100 enot . . .

Kdo misli sedaj sploh na to, koliko koristnega bi tako razvito zrakoplovstvo lahko prineslo za mirne namene?

meso. Vsaka oseba v Nemčiji sme dobiti štirikrat na teden po 3 unče mesa ali 12 unč preko tedna, tri dni v tednu pa se morajo zdržati vsakega mesa. Meso je kontrolirano od vlade in ga smejo prodajati le mesarji, katere določila vlada za to.

Rumunski konservativci Peter Carp je pripovedoval nekemu sotrudniku "Berliner Tageblatt" sledeče o stališču Rumunije:

"Nikar ne mislite, da razna "mnenja", ki ste jih slišali, izražajo pravo javno mnenje. Če hoče vlada, gre lahko takoj jutri skupno z osrednjimi silama in niti en glas se ne bo oglasil proti nji, tudi brez oblegovalnega stanja. Strah pred Rusijo je veliko strahilo, katero je napolnila vlada, da se skriva za njim in nasprotje z Ogrsko imamo že 40 let. Z neumnim poudarjanjem tega nasprotja pa se rumunsko vprašanje na Sedmograškem tudi ne bo rešilo. Če hočemo v tem vprašanju kaj doseči, moramo to le tedaj, če z vtelesenjem Besarabije dobimo neko gotovo veljavo. To je vzrok, zakaj Avstrija nima posebnega interesa, da Rumunija nastopi. Moje dunajsko potovanje ni bilo politično, pa pri svojih zabavah na Dunaju sem vendar opazil, da se Madžari ne bodo jokali, če ne vzamemo Besarabije."

Več vpliva kakor Carpove besede, bo imela na Rumunijo gotovo nova ruska ofenziva. Kakšen bo, se bo že pokazalo.

Zanimiva vest iz Nemčije pripoveduje: Nemci nameravajo uvesti podmorsko plovo med Hamburgom in New Yorkom. Prevažali bodo blago, namreč barve, zdravila in druge stvari, ki jih v Ameriki zelo primanjkuje, ter pošto. Prvi podmorski čoln pride v New York pričetkom julija. Za ta namen so zgradili osem podmorskih čolnov, ki so veliko večji kot navadni in imajo tudi druge izredne priprave. Čolni bodo oboroženi, ravno tako kot vojni submarini: vsak čoln bo nosil petindvajset torped, tri-ineni top ter zadostno množico municije. Iz Hamburga v New York bodo vozili najmanj deset dni. Vozili bodo okoli Škotske ali pa preko angleškega kanala, ako se jim bo zdelo dovolj varno. Nemški inženirji so mnenja, da bo ta zveza veliko hitrejša in bolj praktična, kot jo imajo različne francoske, italijanske in nevalne parobrodne družbe. Vsak tak trgovski podmorski čoln je dolg 450 čevljev in bo gori 45 mož posadke: vzeli bodo s seboj tudi pasazirje, ki bodo imeli v Združenih državah kako važno opravilo. Dovažali bodo zlasti nekatere kemikalije, ki so postale v Združenih državah tako redke, da so se podražile za 900 odstotkov, oziroma jih že sploh ni mogoče dobiti. Največ je pa do tega koraka. Nemce napeljuje to, ker Angleži zaplenjuje njihovo pošto, vsled česar imajo zelo veliko škodo ondotni in ameriški nemški trgovci.

Če se to izvede, bi bilo lahko tudi za bodočnost velikega pomena; podmorski čoln ne bi bil tedaj le morilen, ampak tudi koristen aparat.

ŽRTVE VOLKOV.

Strahovita dogodka se je pripetila nedavno v Ruski Aziji. Izredno stroga zima je povzročila, da so volkov raztrgali družbo 120 oseb, od katerih ta ušla samo dva. Bila je svatba, katere se je udeležilo 120 oseb. Ti so imeli iti 12 milj daleč od Obistipova do Taškend. Šli so na tridesetih saneh. Snega je bilo izredno veliko, toda vedno pota so srečno prevozili. Blizu Taškende so začeli konji naenkrat prhati. Ljudi se je polastil veliki strah, ko so zagledali pred seboj cel trop volkov. Na stotine volkov je bilo, ki so tulili in zavijali od glada. V trenutku so bili obkoljeni vsi potniki. Vsak je izkušal rešiti sebe, ne zmede se za drugega človeka. Konji se niso mogli od strahu ganiti. Moški, ženske in otroci so vpili in se branili, s čimer so se mogli, toda vse zaastonj. Drug za drugim je padel kot žrtev požrešnih volkov. Dvanajst sani se je izkušalo rešiti. Toda poizkus je bil izredno drag. Moški na saneh so pometali ženske na tla, da so jih volkovi raztrgali, samo da bi rešili sebe. Toda tudi drugi so postali žrtve. Samo ene sani, ženina in neveste so ušle tropi volkov. Bilo je še nekaj sto jardov do doma in se je mislilo, da so rešeni. Kar pridrvi drug trop volkov. Na sanah sta bila ženin, nevesta in še dva moška. Ta dva sta zahtevala, naj ženin žrtvuje svojo nevesto, toda ženin se je temu odločno uprl. Onadva pa sta ju prijala, premagala in vrgla oba volkovom. Potem se je tema dvema posrečilo priti do doma. Odbila sta vse napade volkov in sta prišla napol živa in napol blazna kot edina od vseh stodvajsetih svatov.

V 14 minutah okrog sveta.

Vsled spopolnjenja prekomorskih brzjavah zvez obleti brzjavna vest lahko v nekaj minutah vso zemljo. Pred kratkim je hotel neki ameriški list napraviti v tem praktičen poskus in je iz enega svojih uradov poslal brzjavko v drugi urad, ki je v isti hiši in sicer tako, da je brzjavka šla okoli sveta. Dotični urad je dobil brzjavko po 14 minutah.

Nevaren obisk.

Neka družina v Amsterdamu je pred kratkim večerjala na verandi, ki je bila v pritličju. Nenadoma je zapazila hišna hčerka opraviti v kotu z nekim predmetom, ki ga v temi ni bilo mogoče dobro razločiti. Mislija je, da se igra deklica s psom, ki je stražil vrt in dvorišče. Žival, ki se je dala mirno gladiti od otroka, pa se je nenadoma okrenila, tako da so ostali postali pozorni nanjo. Obenem so opazili nenavaden blesk v očeh živali. Strah, ki se je polotil vseh, je bil grozen. Žival, ki se je dala tako mirno gladiti od otroka, je bil tiger. Niso verjeli svojim očem, toda ko so si ga natančneje ogledali, ni bilo nobenega dvoma več. Ženske so padle v omedlevico, moški pa so se tiho zmuznili z verande, da ne bi zdražili tigra; poiskali so vrvi ter so ga zvezali ravno v trenutku, ko so se mu pričele oči skrivnostno bleščati in se je pripravil na skok. Zvezanega so prenesli tigr v varen hlev. Druga dne so razglasili obisk nenavadnega gosta in javili se je kot njegov lastnik neki mornar, ki je pripeljal žival s svojega potovanja v inozemstvu. Šele pozno zvečer je opazil, da mu je ušel tiger iz kletke, brzikone da bi si ogledal ljudi in šege na Holandskem. Lahko si je predstavljati strah, v katerem je blodil mornar ponoči okoli, da bi ujel begunca, ki bi bil lahko povzročil velika nesreča. Družina, ki jo je posetil nenavaden gost, si je le težko odpomogla od strahu. Najmanj je pač trpel vsled tega otrok, ki je ves večer gladil s svojimi nežnimi rokami kožo tigru in mu tako za čas ukrotil besnost.

Pasja toaleta.

Nerazumni ljudje ne vedo, kako kompliciran je proračun elegantnega pariškega psa. Torej psom ni zameriti, ako si napravijo tudi kaj dolga. Vsak pes, ako hoče le nekoliko elegantno živeti, ima svojo posteljo, umivalno in česalno mizo. Ako potuje, mora imeti usnjato torbico za svo jutranjo in večerno toaleta: glavnik, krtačo, krtačico za zobe in zobni prašek in druge enake prepotrebne stvari. Na levi strani miži žep, v katerem ima shranjene vizitke in robec. Tudi zapeljivke na taceh so zelo moderne, dišijo jih drage kovine in bliščeči kameni — čudno, da to še ni pri psih v navadi, pa bode kmalu!

Obdačene mačke.

Blizu Berlina ležeče mesto Lichtenfelde je mesto vrtov in vil in rabi seveda tudi mnogo denarja. Na neki seji občinskega sveta se je oglasil vrli občinski svetnik in je nasvetoval, kako se lahko z dobrim delom povečajo mestni dohodki. Opozoril je občinske mačke, da je v mestu, kjer je vse polno vrtov, čedalje manj pticv in trdil, da jih požro mačke. Z ozirom na to je predlagal, naj se na vsako mačko naloži 12 mark davka, kar ni preveč, ker je za vsakega psa plačati 30 mark. Ta davek na mačke bi nesel več kakor 10,000 mark na leto. Predlog je bil odkazan finančni komisiji, da izvrši potrebne korake in poizvedbe in poda potem svoje predloge.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSJAKI TOREK.

— Lastnik in izdajatelj: —

Jugoslavenska delavska listovska družba
v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto, \$1.00 za pol leta. Za Evropo \$2.50 za celo leto, \$1.25 za pol leta.

Oglaš po dogovoru. Pri spremembi
bivalitja je poleg novega naznaniti
tudi stari naslov.Chicago slovensko organizacijo Jugosl.
— socialistične zveze v Ameriki. —Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja
lista in drugih nerednosti, je pošiljati
predsedniku družbe
Ivan Moleku, 4008 West 31. Street,
Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by

South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.Subscription rates: United States and
Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half
year. Foreign countries \$2.50 a year,
\$1.25 for half year. — — — — —

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

4008 W. 31. STREET, CHICAGO ILLINOIS

POLITIKA NI ČAROVNIŠTVO.

Nič se ni čuditi, da se povsod, pa tudi v Ameriki ljudstvo zanima za evropsko vojno. Saj je to brez ugovora najsilnejši dogodek našega časa, in četudi se more o posledicah tega strašnega klanja za sedaj le ugibati, je vendar ne dvomno vsaj to, da bodo velike.

Tudi delavstvu se ne more in ne sme očitati navadna radovednost, ako pazno zasleduje dogodke na bojiščih. Kajti stroške te strahovite krvne in denarne porate bo plačal proletarijat, in deloma jih že plačuje. Udarce kapitalistično-monarhističnega barbarizma čuti tudi delavstvo v Ameriki.

Toda kar sedaj uganjajo kapitalistične stranke v tej deželi, nima nič več opraviti z onim obveščanjem in poukom o evropskih rečeh, ki bi bil razumljiv; profesionalnim politikantom je prišla vojna v Evropi ravno prav, da odvrtača z njo pozornost ameriškega ljudstva od svojih lastnih praktik in zlasti od letošnjih jezenskih volitev.

Možje, katerim je politika kupčija, imajo dovolj razlogov za to.

V političnih graftarjih se pa oglašala vest. Bogvedaj, da bi jih odvrtača od dosedanjih grehov in vodila na boljše pot! Te slabosti niso še nikoli poznali in je tudi sedaj ne poznajo. Kajte če bi hoteli delati pokoro in se poboljšati, bi morali globoko poseči v svoj žep, da bi predvsem povrnil škodo, ki so jo storiili ljudstvu in da bi ga zanj prepričali obvarovali neznosnih bremen in silnih žrtev.

Takega kesanja ne sme nihče pričakovati od njih, če noče priti v nevarnost, da se bo dvomilo o njegovem zdravem razumu. Kar žele, ni nič drugega kakor da bi ljudstvo ostalo kratkovidno, pa da bi rajši gledalo na karto Evrope, šlo zaplenjene topeve in ubite vojake, ter si belilo glavo, kdo da bo zmagal, kakor da bi se brigalo za tisto, kar ga najbolj tišči.

Kdor čita ameriške mešanske časopise, lahko opazi vsak dan, kako pospešujejo ljudsko površnost in svoje čitatelje zlasti politično poneumunjujejo. V prvih časih vojne so bile redno vse prve strani napolnjene s palec debeli kričečimi naslovi, naznanjajočimi take dogodke, da bi moralo biti že vse vojne konec, ako bi bili resnični. Kajti kdor sešteje vse mrtve, ranjene in vjete, kar so jih listi že naznanili, pride do prepričanja, da ne more imeti nobena bojujoča država ne enega živčnega, zdravega, za puško sposobnega vojaka več. Če jih je v časnikaških naslovih padlo po 40 do 50 tisoč na dan, je bila to pravzaprav že majhna porcija. Nemci so pobili 90.000 Rusov naenkrat; v neki bitki, o kateri živ krst ne ve, kje in kdaj da je bila, so jih vjeli kar 190.000 namah. Na drugi strani so uničili — ne premagali, ampak uničili nekoliko avstrijskih armad. Tako je šlo na vseh bojiščih, in danes bi morali iskati, kar je še živih, Francoze, Belgijce, Angleže na Nemškem, Ruse v Avstriji in na Nemškem, Nemce na Francoskem, Angležem in Ruskem, Avstrije na Ruskem in v

Srbiji. Kdor pa razume, kako je mogoče, da se vendar še nadaljuje vojna in da si stojijo milijoni nasproti, zasluži groš.

Tudi najpotrpežljivejši čitatelj se mora sčasoma naveličati vsak dan enakih laži. In ameriški listi so postali zopet ameriški. To se pravi: Na prvi strani se zopet blišče vsako pravo ameriško srečo očarujoča imena metalecev baseballa, med katerimi najde milost kvečjemu še prav predrzen tolovaj, ki strelja sredi velikega mesta na policiste ali pa oropa ob belem dnevu vpricho pasazirjev sprevoznika na cestni železnici.

O njem se potem objavljajo neskončne biografije, in še od temena do pete s krvjo poškopljene general, sicer za kapitalistovske žurnalistične kulije velezanimivo bitje, ni tako važno in slavno bitje, kakor impertinenten tat ali razbojnik.

Veliki so ameriški časopisi, in takega materiala dajejo toliko, da bi moral biti delovni čas skrajšan na štiri ure, da bi mogli delavci prečitati vse, kar se jim tukaj daje.

Ali človek, ki bi se rad kaj natančneje poučil o političnem življenju v tej deželi, si zaman kupuje debele liste. Središče političnega delovanja so javni zbori, kongres, zakonodaje i. t. d. Prva dolžnost vestnih dnevnih časnikov je bila, da bi posvetili največjo pozornost delu in nedelu v teh zborih. Čitatelj bi moral najti v njih zvesto sliko vsega parlamentarnega življenja; poučen bi moral biti o vladnih in o poslanskih predlogih, o zakonskih načrtih, o debatah, o argumentih, o sklepih, o potrjenih zakonih.

Zaman pričakuje Amerikanece tega pouka od ameriškega dnevnega časopisa. List, ki lahko posveti novi damski modi celo stran, ima v najboljšem slučaju par vrstic o kakšni zakonski predlogi v Washingtonu, in čitatelju je popolnoma nemogoče dobiti pregled zakonodajnega dela.

Kdor bi mislil, da je to le časnikarska nemarnost, bi se kruto motil. Nekaj vloge igra tudi ta. Izdajatelj hoče delati kupčije, pa krmijo čitatelje z "najlažjo" hrano, ki ne zahteva od glave nobenega napora. Ali edini vzrok to vendar ni.

Politika naj ostane ljudstvu v Zedinjenih državah s sedmimi pečati zapečatena knjiga, da ne bo znalo kontrolirati onih, katerim je izročilo svoje zastopstvo in politično delo sploh — to je glavno načelo.

Doslej se je res obneslo. V Ameriki najdemo na tisoče delavcev, ki ne vedo o politiki niti toliko, kolikor o zvezdostevju, in verjamejo, da je to težka, navadnemu človeku popolnoma nedostopna veda, nekakšna coprnja, katero morejo opravljati le čarovniki po poklicu. Veseli so, če se jim ni treba ukvarjati s takimi visokimi vprašanji, pa prepuščajo to delo političarski kasti, ki se jim ponuja pri vsakih volitvah.

Kakor pa se ovice ne bi smele pritožiti, če bi si izbrale volka za pastirja, pa bi jih ta davil, tako se tudi delavci ne smejo pritoževati dokler volijo volkove za svoje zastopnike in zakonodajce.

Socialistična stranka ne zahteva, da naj ustvarijo delavci nove politikanovske kaste poleg sedaj obstoječih. Ona poziva delavce, da naj sami vzamejo politiko v svoje roke, zakaj le tedaj more biti taka, kakor jo delavno ljudstvo potrebuje.

Ni res, da je politika tajna znanost kakor alhimija, razumljiva samo adeptom. Vsak človek normalnih možganov si lahko prilasti ono znanje, ki je potrebno, da bo mogel sam aktivno sodelovati v političnem življenju in kontrolirati delo tistih, ki ga po njegovi volji zastopajo.

Predvsem pa vsakdo lahko razume, da se tudi v Washingtonu, Springfieldu, San Franciscu itd. ne more služiti Bogu in hudicu obenem, da ne more nihče opravljati dela za kapitaliste in za delavce. Eno ali drugo. Kdor hoče ščititi delavce in njih pravice, mora nastopati proti onim, ki mu jih krajsajo. Kajti še nikdar se ni zgodilo, da bi se bil volk nasitil, koza pa ostala cela.

Če spoznavajo delavci, da imajo kapitalisti v tovarni, v jami, na železnici, v klavninah, v trgovini drugačne interese kakor delav-

Ob Kitchenerjevi smrti.

V zadnji pomorski bitki je Anglija izgubila nekoliko ladij, dva admirala in veliko število oficirjev in mornarjev.

Zadnji torek se je zapadno od otokov Orkney potopila križarka Hampshire in z njo je utonil lord Kitchener s svojim štabom.

Prvi udarec je bil hud za Anglijo; nekoliko ga je ublažilo dejstvo, da je imela v skageraški bitki tudi Nemčija znatne izgube. Kdo je bil tam bolj tepev, je danes težko reči, ker se obe stranki precej spretno lažeta.

Drugačnega udara ni odvagala nobena enaka nesreča na sovražnikovi strani. Če bi bil s Kitchenerjem obenem utonil n. pr. Hindenburg, bi bilo to hladilno mazilo na rano Anglije. Usoda ni hotela biti tako prijazna; Kitchener je legel v vode, ni grob brez enakovrednega tovarisa. Anglija žaluje in Nemčija se raduje.

Anglija ima dovolj vzroka, da žaluje. Kitchener je bil vojak, in v sedanjem času potrebuje dežela takih ljudi. Angleži celo mislijo, da je padel z njim njih najmočnejši vojaški talent v grob. Tega pač ne vemo. V sedanjih družbi se nikdar ne more natančno vedeti, kje so najkrepkejši talenti za to ali ono stroko. Le gospodarska nadarjenost, če je spojena z zadostno porejjo brezobzirnosti in brezvestnosti, pride precej zanesljivo na površje; koliko onih, ki bi lahko postali veliki izumitelji, pesniki, stavbeniki, zdravniki, slikarji, državniki, matematičarji, kiparji i. t. d., dale po rudnikih, plavžih in šumih, ker niso njih talenti spoznani, glavno pa zato, ker niso imeli denarja in prilike za študije, tega ne more nihče izračunati.

Vsekakor je bil Kitchener kot vojak res kaj vreden. Pravijo, da je bil vojak od glave do pete, da ni bil nič drugega kakor vojak, da so v njem delovali le možgani, nič pa ne srce. Časopisi pripovedujejo cele strani anekdot o njem, o katerih tudi nihče ne ve, koliko jih je resničnih, koliko pa izmišljenih.

No, Kitchener je bil vojak, ki ga je Anglija sedaj nujno potrebovala, pa ga nima več. Tako je bila angleška javnost začarana od njegovega imena, da se nekoliko dni po poročilu o potopu ladje niso hoteli verjeti, da je res mrtev, ampak se jim je zdelo, da se je moral vendar na kakšen način rešiti in da bo stal nenadoma živ pred njimi.

Človek ima izmed vseh bitij na zemlji najbolj razvite možgane; kljub temu je strogo stvarno misljenje še precej velika redkost. To je atavizem starih časov, ko je bila fantazija še največja moč človeške glave in je pospeševala vsako praznoverje, iluzionizem, bajke, vero v čarovništvo in v čudeže. Ako je resničnost neprijetna, se je človek brani z vsemi štirimi in njegove želje se bore na življenje in smrt s prizmanjem snih dejstev.

Skoraj paradoksalno učinkuje to ob smrti Kitchenerjevi. Kajti ravno on ni imel iluzionistične slabosti v sebi. V brezobzirnem vpoštevjanju dejstev je bila njegova moč. Mnogo vojnih akcij je vodil za Anglijo. Najbolj se je proslavil s kartunsko zmago. Preden je poslal svoje čete v boj, ni stiskal palev, ni izrekal hrepencev, želja in ni molil za zmago, ampak je konkretno preštudiral vse bojne razmere, odtehtal sovražnikovo in svojo moč, poiskal nasprotnikove slabe točke in predno-

sti situacije, ki bi jih mogel izrabiti v svoj prid, in po tem je uravnal svoje postopanje.

Ko ni bilo več dvomiti, da je poginil, je na Angleškem vstal sum. Mnogo ljudi je padlo tekom te vojne — na suhem in na morju — in javnost sprejema poročila o njihovi smrti nekako fatalistično. Pri smrti človeka, ki ga je množica dvignila na ščit, se to nenadoma izpremeni, kakor da ne bi veljali zanj naravni zakoni kakor za vse druge. Da je Kitchener poginil, to — to — to ni moglo biti v redu. In takoj je nastala povest o izdajstvu. Na Angleškem živeli Nemci so morali naznaniti njegovo potovanje Nemčiji, in ta je hitro poslala svoje submarinke, da bi eden ali drugi torpediral Kitchenerjevo ladjo.

Zaman so bile vse izjave, da je to nelogično. Torpediranje se je zdelo strokovnjakom že zaradi tega povsem neverjetno, ker je bilo morje zelo nemirno, Hampshire pa je bila ladja hitre vožnje in bi moral biti že skoraj čudež, da bi jo bil torpedo zadel.

Kaj bi zalegli taki argumenti, kadar se je porodil sum? V Londonu so že začeli napadati trgovine nekaterih Nemcev in policija jih je morala ščititi.

Naposled je vendar vsaj uradno izrečeno, da je Hampshire nedvomno prišla na mino in se vsled tega potopila. To je iz vsakega ozira najbolj verjetno, kajti če bi jo bila res torpedirala nemška submarinka, ki se bila Nemčija že pobahala in dotični poveljnik bi bil že odlikovan.

Tako ne preostaja Angliji nič drugega, kakor verjeti, kar je in postaviti drugega moža na Kitchenerjevo mesto. Kadar se dejstva ne dajo več utajiti, tedaj jih morajo tudi največji fantasti priznati.

Mnogo bolj bi bilo, če ne bi spoznavanje in prirozanje capljalo za dejstvi, ampak če bi šlo stvarno misljenje in presojanje pred dejanjem. Ako bi splošno veljalo to načelo, tedaj na primer najbrže ne bi bilo sedanje vojne, ker bi bilo trezno odtehtanje vseh okoliščin pokazalo, da je to hazardna igra, v kateri nihče ne more vedeti, kako se bo končala in da je cena, ki jo je treba plačati, večja od uspeha, ki se more doseči. Ali tudi tam, kjer vodijo usodo narodov, je še mnogo iluzij, in ker se riskira skoraj vse na račun ljudstva, imajo tudi vladajoči tako močan nagon za hazardiranje, da ga ne morejo premagati.

Kitchener je mrtev in Angleži žalujejo. Ali tudi delavstvu bi dala njegova smrt lahko povod za razne misli.

Kitchenerjevi ideali niso bili naši ideali in v splošnem ne more biti on naš vzor. Toda on je bil vojak, delavstvo našega časa je pa tudi v boju. In v tem boju potrebuje mnogo tistih lastnosti, ki so Kitchenerju pribavile toliko ugleda med Angleži.

Tudi delavstvo potrebuje v svojem boju možganov. Misel, trezna, vse okolnosti presojujoča, vse sile tehtajoča, vse situacije spoznavajoča, vsako možnost vpoštevajoča misel mora voditi tudi boj delavstva proti kapitalizmu. Ne želja, ampak moč odločuje tudi v tem boju. To moč ustvariti in organizirati mora tudi delavstvo; tedaj bo zmagalo v svojem velikem in pravičnem boju.

Zaradi organizacije.

Iz Bostona poročajo:

Državna komisija za delo in industrijo je due 6. junija uvedla preiskavo zaradi pritožbe telegrafistov pri Western Union Telegraph Co., ki pravijo, da so bili odpuščeni, ker so pripadali organizaciji Commercial Telegraph Union. Resolucija, ki je bila prejšnji teden sprejeta v legislaturi, je opredelila preiskavo. Od rezultata preiskave bo odvisna akcija telegrafistov, ki so se že bavili z mislijo na splošno stavko.

Komisar Edwin Mulready je izjavil, da bo komisija najprej zaslišala pritožbe uslužbencev. Poneje je mogoče, da se priredi zaslišavanje za obe stranki, kjer bodo lahko uslužbeni in podjetniki zastopali svoje stališče. Predsednik telegrafistovske zveze S. J. Konenkamp je prišel v Boston.

Toliko pove poročilo.

Kdor more natančneje zasledovati razmerje med delom in kapitalom v tej deželi, ve, da ne gre takoj za nikakršen izjemen slučaj, ampak da se gode take reči vsak dan. Rudarji v mnogih krajih Pennsylvanije ali Colorado n. pr. vedo, da je organizacija kratkoma prepovedana. V Chicagu smo imeli letos toliko štrajkov, kolikor skoraj še nikdar ne obenem, in večinoma je bila pri vsaki stavki med drugimi zahtevami tudi ta, da se doloži in prizna organizacija, s čimer je že povedano, da je bila do stavke organizacija prepovedana.

To seveda ni zelo pošteno. Ali zelo razumljivo je. Organizacije delavcev se ne snujejo za to, da bi se povečeval kapitalistični profit, ampak da bi delavci dosegli nekoliko večji del tistih vrednosti, ki jih izdelujejo. Kapitalisti dobijo obstoječe ravno v tem, da se prikrajšuje delavstvo.

Povsem naravno je torej, da se kapitalisti nič ne vesele delavskih organizacij. In če imajo moč, da preprečijo take organizacije, tedaj jih preperejo.

Če so delavci zavedni, tedaj spoznavajo, da ne morejo in ne smejo mirno trpeti takega tiranstva. Kajti če ne dosežejo organizacije, ostanejo igrače v podjetniških rokah. Čimbolj se kapitalisti upirajo organizaciji, tembolj morajo delavci napenjati svoje moči, da si jo ustanove.

Ampak zopet je logično, da rabijo podjetniki tisto moč, s katero prepovedujejo organizacije in s katero odpuščajo delavce zaradi organizacije, tudi zato, da ovirajo ustanovitve nove organizacije. Iz tega sledi, da morajo biti tako boji zelo kruti in težki.

Tudi če delavci zmagajo in si napravijo organizacijo, ne položijo kapitalisti križem rok, temveč preže na vsako priliko, da razbijejo, ker jim ni po volji. Čim se jim zdi, da je delavske odporne moč nekoliko opesala, začno s takimi eksperimenti kakor Western Union Telegraph Co. ali pa rudniške družbe v Westmorelandu.

Mislečemu delavcu mora ravno to pokazati, kako velike važnosti je za proletarijat politična akcija. Ako bi imelo delavstvo zadostno zastopstvo v zakonodajnih zbornicah, bi lahko zakonito zaščitilo svojo pravico do organizacije; ako bi porabilo svojo moč pri volitvah sodnikov, bi dobilo na sodišča ljudi, ki bi skrbeli za izvrševanje takih zakonov.

Nikdar nismo rekli, da bi bila s tem že vsa socialna vprašanja rešena. Ali boj delavstva za njegove končne cilje bi bil s tem neznansko olajšan; strokovnim organizacijam ne bi bilo treba, da bi porabile največ svoje moči za varstvo svojega obstanka, ampak bi lahko veliko več storile za zboljšanje delavskega položaja in bi s tem izgledile delavstvu pot do njegovih daljnih ciljev.

Samostojna politična stranka je za delavstvo neizogibna. Ako je ne bi imelo, ki si jo moralo ustvariti. Ker jo ima v socialistični stranki, jo morava okrepiti in izpopolniti. Brez nje imajo strokovne organizacije le polovično moč. Kadar bo politična stranka delavstva tako krepka, kakor bi lahko bila, tedaj bodo tudi strokovne organizacije lahko uveljavile svojo popolno moč.

Iz Rima širijo vest, da je papež apeliral na kajzerja Viljema, naj opusti Nemčijo podmorske napade na neoborožene ladje in da je "sveti oče" baje dosegel uspeh. Vatikanski krogi pravijo, da je tudi Francoz na papeževi strani in da je vplival na kajzerja, ki je začetkom baje vztrajal na tem, da morajo zavezniki opustiti blokado.

Vojna ima vsekakor tudi svoj humor. Vsemu svetu je znana Wilsonova nota, s katero je Amerikar zahteval od Nemčije, da opusti napade brez varila na trgovske ladje. Vsemu svetu je tudi znan kajzerjev odgovor, s katerim je obljubil, da izpolni zahtevo Amerike. A ko je bilo to doseženo, prišel je papež s svojim apalom na kajzerja, in če obljubi kajzer papežu, kar je že obljubil Wilsonu, tedaj je to — papežev uspeh. Vojna ima svoj humor.

PODJETNIŠKA MODROST IN DELAVSKA KRATKOVIDNOST.

Znana Pullmanova družba, katere prebrisana izkoriščevalna praksa je postala zlasti vsled preiskav zvezne industrijske komisije "slavna", je presenetila svoje delavstvo z velikansko socialno reformo: Dala jim je priliko, da lahko postanejo člani družbe.

Vsak delavec, ki zasluži do 500 dolarjev na leto, ima pravico, da kupi po eno, kdor zasluži po 1000 ali več dolarjev, pa po dve delnici na obroke. Ob večjem zaslužku se kupi lahko tudi več delnic, le ne več 25. Toliko jih namreč lahko kupijo tisti — delavci, ki zaslužio 12000 dolarjev na leto.

Družba računa delavcem delnice po 155 dolarjev. Odplačujejo se po 4 dolarje na mesec, kar odtegne družbo od plače; za neplačane zneske se računajo obresti po 4 od sto. Ker stoji kurz Pullmanovih delnic na 160, profitira delavec 5 dolarjev; ker pa mora plačati obresti za tisto svoto, ki še ni pokrita z obresti, izgubi na drugi strani nekaj več kakor 5 dolarjev.

Družba misli na ta način spraviti 500 delnic med delavce.

Pravijo, da so delavci z veseljem pozdravili ta načrt. Če je to res, bo družba lahko z veseljem pozdravila veselje delavcev. Kajti če ne bi bili Pullmanovi tlačani kratkovidni, bi morali spoznati, da ne izkazuje družba s to akcijo nobene dobrote delavcem, ampak le sebi.

Če ima kompanija akcije na trgu, ji je pač lahko vseeno, ali jih kupujejo fabrikanti, ali pa delavci. Pravzaprav ji je še ljubeše, če si jih nabavijo delavci, ker je tedaj gotova, da ne pridejo konkurenici v roke. Delavec, ki morda misli, da dobi z delnico kaj vpliva na družbo, se pa radikalno moti; zakaj toliko akcij, da bi mogli odločevati, ne odda družba nikdar delavcem; saj zna računati. Pač pa poveča družba svoj vpliv na delavce, ki bodo mislili, da so sedaj tudi oni del družbe in da so družbini interesi njihovi interesi. Za kapitalistične člane družbe bo pač vedno boljše, če dajo delavcu dolar več "dividende", kakor če mu zvišajo plačo tako, da bi bila pravična.

KAPITALISTI VZDRŽAVAJO DRUŽBO.

Predprave, ki jih uživajo kapitalisti, se utemeljujejo najbolj s tem, da vzdržujejo oni družbo. Za vzdrževanje družbe je treba denarja. Zakladni oddelek ameriške vlade naznanja, da je v devetih mesecih tekočega leta preprečil za 8,380180 dolarjev davčnih goljufij. Pri teh poizkusih, da se oslepari zvezna vlada, so bili udeleženi posamezniki in korporacije. Treba bo preiskati še 10.000 davčnih naznanil, preden bo mogoče dognati vse zneske, za katerega bi bila vladna blagajna ogojufana, če se ne bi prišlo sleparijam na sled.

Dognano je, da švindlarji korporacije bolj kakor posamezniki. Najbolj priljubljena metoda je ta, da se falsificirajo izdatki, ki se odračunajo od dohodkov; na ta način se izkaže mnogo manjši dobiček in vsled tega se zniža tudi davčni znesek. Zakladni oddelek pravi, da prinese davek od dohodkov blagajni Zedinjenih držav letos 110 milijonov dolarjev.

Zvedenci računajo, da bi moral prinašati dohodninski davek, če bi se pošteno plačeval, štiristo milijonov dolarjev na leto.

Sedanja država je kapitalistična. Vse njene naprave služijo v prvi vrsti kapitalistom. In vendar goljufajo kapitalisti celo to svojo državo. Milijoni, ki jih bogatini na ta način odtegnejo državi, se morajo na drug način izprešati iz ljudstva. Tukaj imajo razdovedneži en vzrok, zakaj narašča draginja.

ei, in sicer interese, ki so delavstvu nasprotni, morajo spoznati, da so enaka nasprotja tudi v politiki. Zakaj politika ni nič drugega kakor zastopanje interesov.

Ako žele delavci, da se bodo varovali njihovih interesov, se tudi pri volitvah ne smejo dati od kapitalistov voditi za nos; ampak morajo glasovati socialistično.

Vsak sodrug v Chicagi gre v nedeljo, 18. junija v Riverview Park.

Vsem Slovincem v Ameriki.

S prošnjo, da ga objavimo, smo sprejeli sledeči članek:

"Kmalu bo minilo dvojje let, odkar je zadela naš narod nesreča, kakršne ni nihče slutil, ki je tako obsežna, tako vsestranska in grozna, da je mi niti pojmiti ne moremo. V tem kratkem času so bile skoraj vse naše dobre in najboljše sile žrtvovane smrti; prej kot v dveh letih je postala naša lepa domovina zemlja obupa, žalosti in brezmejnih bridkosti. Slovenci v starem kraju so postali mahoma narod izdelanih stareev, napolnjenih žena in lačnih, izstradanih otrok.

Vse drugo je pobrala sila, katere ne preprosi nobene prošnje, katere ne ganeta ne kletev ne jok.

Prej smo žalovali, če nam je umrl mož, ki se ni dodobra skončal vzvišene naloge, ki mu jo je zadalo življenje, prej se nam je smilil človek, kateremu je pogorela streha nad hišo in če smo le mogli pomagati, smo pomagali, pa naj je šlo za posameznika, vasi ali mesta.

Zdaj, v tem kratkem času smo jih izgubili na tisoce in tisoče. Srečni oni, katerih se je po kratkem trpljenju usmilila smrt, neizmerno nesrečni oni, ki se bodo še leta in leta vlačili kot sence nikomur v pomoč, vsem v breme.

Padli so možje in mladeniči, katerih imena bi bila morda zaslovela po vsem svetu, padli so

možje, ki so s svojo krepko roko in zdravo glavo gojili in obdelovali zemljo, da je rodila deseteren sad, padli so naši učenci in voditelji.

Ljudje, ki so ostali doma, ne umirajo vsled bolezni, pač pa vsled žalosti in stradanja.

Strahna doba je vtisnila svoje strahovito znamenje vsej naši domovini; strašni čas nam je vzel na tisoče ljudi.

V tej strašni dobi je naloga nas vseh: pomagati.

V Ameriki imamo sedem ali osem slovenskih podpornih organizacij, precej slovenskih časopisov, veliko močnih asmostojnih društev ter lepo število splošno uglednih, vplivnih mož.

Mož predlog bi bil, sestaviti odbor, katerega člani naj bi bili predsedniki vseh slovenskih podpornih organizacij in uredniki vseh slovenskih listov v Ameriki. Ti bi naj izvolijo iz svoje srede tri ali štiri tajnike in blagajnika.

Vsako slovensko društvo naj priredi eno ali dve veselici, katerih dobiček naj bo namenjen skupnemu skladu za slovenske reveže v starem kraju.

Pri Jednotah in Zvezah naj bi se uredilo, da bi plačeval vsak član po par centov na mesec.

Pobiralo bi se ob vsaki priliki; če kdo ne more z večje svoto pripomoči, naj pripomore z enim centom.

Denar bi se ne smel prej poslati v stari kraj kot po vojni.

Siliti bi se ne smel nihče, dolžnost vsakega je pa vsakomur pojasniti, da je ta akcija najbolj vzvišene in človekoljubnega pomena.

Zdaj ni čas tarnanja in pomilovanja, zdaj je čas resnega dela, od katerega sta odvisna življenje in smrt našega naroda v starem kraju.

Zdaj se pravi delati brez fraz, brez visokodonečih besed in strankarstva.

Čprav je sto strank med nami v Ameriki, pristaši vseh teh stotin smo vendarle Slovenci.

Pristaši vseh strank in prepričani so ljudje, ki razločujejo slabo od dobrega in vedo, da je njihova naravna, sveta in človeška dolžnost nesrečniku pomagati.

Ne vprašujmo, za koga je bila kri Slovencev po nedolžnem prelita, ne prepirajmo se, če so se borili za pravično, krivično, pametno ali neumno stvar.

To nas ne sme brigati, ker smo veliko, veliko preslabi, da bi naš glas kje kaj zalegel.

V vseh nas se mora vkoreniti edinole misel, da so naši ljudje v potrebi kot še nikoli niso bili, da nimajo na vsem božjem svetu, razen nas, nobene žive duše, katero bi prosili pomoči.

V čast bi si morali šteti, da jim mi edini lahko pomagamo, v največje zadoščenje in povra-

čilo nam bo, ko nas ne bodo več smatrali za izgubance in izgubljene sinove, pač pa za odrešnike in največje dobrotnike.

Smili se nam siromak, smili se nam pogorelec, vdovo pomilujemo, pri pogledu na lačnega otroka nas zazebe v srce.

Ali smo res tako enostranski, da se nam ne smili cel narod siromakov? Ali nam nič ne očita vest, ko spimo pod streho, in smo vsak dan siti, dočim je naših na tisoče in tisoče brez strehe in skorje kruha?

Ali se bomo res ugonobili v brezplodnem strankarskem boju, ali so nas medsebojna nasprotstva itak tako prevzela, da se niti ne znenimo za strašno krvavo žaloigro, v kateri je naš narod najbolj trpeč in največjega pomilovanja vreden junak?

Končujem še enkrat z besedami:

— Zbližajmo se in napravimo v delu za svojega trpečega brata velik korak k združenju ameriškega Sloveštva!

J. TERČEK,

urednik "Glas Naroda".

Čas in prostor nam danes ne dopušča, da izrečemo svoje mnenje o misli, ki jo zastopa ta članek. Zatorej se za sedaj zadovoljimo s tem, da ustrežemo prošnji za objavo.

Zavijanje resnice.

Clevelandška Amerika ima največji užitek, kadar najde priliko, da se zaleti v socialiste. Privoščimo ji to veselje, ki nam nič ne škoduje, in razumemo, da ji je ravno letos ta taktika potrebna, ker — hm, ker je v volilni dobi koristno imeti pretvezo za priporočanje vsakovrstnih protisocialističnih, to se pravi kapitalističnih kandidatov.

Ker so zabavljice clevelandškega lista veliko bolj zabavne kot nevarne, naj imajo tudi naši čitatelji nekoliko naslade s sledečim člankom, s katerim nas je C. A. počastila:

"V švicarskih listih se je že večkrat pisalo o tem, kako se celo avstrijski socialisti dvigajo proti strahotam, ki vladajo danes v Avstriji. Češki socialisti so tukaj v Ameriki in v Parizu izdali manifest proti Avstriji in sicer v smislu, da se morajo Slovani v Avstriji osvoboditi, in slovenski ter hrvaški socialistični voditelji v Ljubljani in Zagrebu so že od začetka vojne sedeli v zaporih, kajti ti slovenski in hrvaški socialistični voditelji v naši stari domovini niso pozabili klica, ki kliče narod k osvoboditvi. Naši ameriški predstavniki slovenskih socialistov so v tem oziru popolnoma drugačni. Že izprva so se izrekli za mednarodnost, dočim je slednja absolutno nemogoča, ko vidimo kako nemški voditelji socializma z železnimi križi udrihajo v tem bratomornem boju. In veliko, da mnogo preveč verujejo naši ameriški socialisti Nemcem. Zato je popolnoma na mestu, da prinesemo to izjavo nemških, oziroma avstrijskih socialistov, da vidimo, kakšnega mišljenja so. (Namreč socialisti vrste Liebknechta.) Švicarski list "L'Humanité" prinaša v svoji številki z dne 6. marca govor enega najbolj poznanih nemških socialistov, dr. Liebknechta.

"V Avstriji — pravi Liebknecht — tvorijo vojne sodnije takozvano strahovladu, kakoršnje nikdar niti v Rusiji ni bilo (pomnite ljudje, da tako govori Nemeč, namreč da je v Avstriji hujša strahovitost kakor v Rusiji, čeprav nam hočejo naši ameriški sodrugi naslikati Rusijo kot najbolj črno državo na svetu), da, niti v najstrašnejših časih ruskega despotizma ni bilo tam take strahovlade, kakor vlada danes v Avstriji. Jaz imam za to dokaze v rokah, je rekel Liebknecht, v Avstriji se o teh stvareh niti govoriti ne more, niti misliti. Pomnite, da odkar je vojna v Avstriji, se niti enkrat ni sklical parlament, in dočim zboruje ruska duma, turški parlament, nemški državni zbor, pa avstrijska vlada niti enkrat še ni pozvala svojega parlamenta k zasedanju. V kratkem času so sodniki v Avstriji obsodili na tisoče in tisoče civilstov na nekoliko več kot 100.00 let ječe vse skupaj. Znani so mi slučaj, da so v Avstriji obsodili na smrt na vislice radi ene same pesmi. Eden mojih pristašev, sodrugov, je bil obsojen na smrt, radi enega samega govora, ki ni bil prijal vladi."

To je govoril Liebknecht tudi v nemškem državnem zboru, seveda psovan od nemških meščanskih poslancev. Socialistični listi so prinesli njegov govor v celoti, dočim so ga meščanski listi popolnoma potlačili.

In pripomniti moramo, da je govoril Liebknecht o grozotah v nemški Avstriji in da se ni spomnil na slovenske kraje, kjer se kolje, strelja, obeša in ubija od strani vlade kakor se ni ubijalo in obešalo niti v času Turturela, največjega svetovnega ubijalca."

Tako se glasi popolnoma neskrupirani članek dične C. A., ki je sedaj gotovo prepričana, da je zopet enkrat ubila socialiste, vsaj te proklete slovenske socialiste. Nekam nerodno mora biti za njo to, da so ti preklečani socialisti kakor Vilja: Poženeš ga s kazensko ekspedicijo, obkolis, ustrelis ga in položiš v krsto, jutri pa "mrtve" zopet strelja. C. A. torej svojega plemenitega ubijanja najbrže ne začneja na pravem kraju, ker je menda malo preveč nervozna; zato se ji tudi tako rade vrivajo zmote kakor n. pr. ta, da je "Humanité" švicarski list. Kolikor nam je znano, je Pariz doslej še na Francoskem, ne pa v Švici; in ker izhaja "Humanité" v Parizu, je težko reči, da je to švicarski list. Res je, da ne

more človek poznati vsakega časopisa na svetu; "Humanité" ki je glavno glasilo francoske socialistične stranke, pa spada že med bolj znane liste, zlasti zato, ker ga je, dokler je bil še živ, izdal sodrug Jean Jaurès, o katerem se tudi ne more reči, da je bil mož neznanega imena.

Toda to bodi le minogredé omenjeno, da se C. A. ne zmoti, če se bo zopet kdaj sklicevala na glasilo francoskih socialistov.

Clevelandskemu listu gre pač najbolj za to, da prikaže slovenske socialiste v Ameriki kot nekakšne avstrijske lakaje in kot izdajalce svojega naroda. Če bi ji šlo za spoznanje resnice, bi se bila seveda že nešteto krat lahko prepričala, da nima prav; toda ona se ne bo prepričala, ker se ji zdi ravno neresenica koristnejša za njen business. Ona se tudi ne bo dala prepričati, pa če bi ji predložili tisoč in en dokaz; kajti če bi si dala dokazati resnico, ne bi mogla opravljati tega, kar hoče opravljati.

Vode ne namaro nositi v morje in C. A. ne bomo prepričevali. Kar pišemo, je namenjeno našim čitateljem, ki najdejo dokaze za naše trditve sami lahko v našem listu.

O strahotah, ki se gode v Avstriji, se nam pač ni treba poučevati iz C. A.; kajti o njih je povedal Proletarec dovolj stvarnega davno prej kakor C. A. Razum tega bi se urednik clevelandškega lista tudi lahko spomnil na shod kmalu po izbruhu vojne, na katerem je urednik Proletarea opisal avstrijske razmere tako, da so besneli vsi črnorumeni veterani.

Naš clevelandski klub je razširil po mestu spomenico, ki jo je predložila jugoslovanska Socialistična Zveza ameriškem kongresu in ki je tiskana v kongresnem erkordu kot historičen dokument. Razmere v Avstriji so v tej spomenici dovolj živo opisane. Ali C. A. se je naredila gluha in slepa, ker v svojem interesu ne sme opaziti resničnega socialističnega dela.

Podobna spomenica gre sedaj na Internacinalo oziroma na mednarodni socialistični kongres v Haagu. Naprej vemo, da bo C. A. tudi o njej molčala kakor grob.

Da smo zoper Francojeza in njegove rablje, to ne bo C. A. in njenim somišljenikom nikdar zadostovalo. Mi bi morali biti za carja Nikolaja in njegove krvnike; šele tedaj bi nas morda obsajala milost C. A. Mi bi morali verjeti, da se bojujeta Miklavž in king George za Jugoslovane; prezreti bi morali, da ima Anglija, Rusija, Italija vsaka svoje interese; pozabiti bi morali, kako so zavezniki pustili Srbijo na cedilu; mižati bi morali vpricho potrjenega dejstva, da je šla Italija v boj z namenom, da osvoji slovenske in hrvaške kraje in da ima z zavezniki pogodbo v tem zmislu. Varati bi morali svoje rojake z izmišljenimi obljubami, da je zaveznikom zmagala obljubljena od svetega Petra, podpisana od Boga očeta in zapечатena od svetega duha, in da pomeni ta nedvomna zmagala svoboda in zedinjenje Jugoslovancev, potem dolgo, dolgo nič, in potem šele morda nekoliko kapitalističnega profitarstva.

Učiti bi morali slovenske delavce, da naj tudi v Ameriki opuste razredni boj in sklenejo s kapitalisti tisti "sveti mir," ki jim je v Evropi vsiljen. Prigigati bi jim morali, da je skebstvo — zaradi vojne seveda — časten opravke. In izumiti bi morali kakšen "narodni socializem," da bi se kači izdrli zobje.

In če bi vse to storili, tedaj bi bila C. A. zadovoljna z nami. Mislite? — Kaj še! Jezila bi se, da ji delamo konkurenco.

Ker pa nočemo zahajati v njen zelnik, ni druge, kakor da ostanemo pri svojih načelih in pri svoji taktiki.

Kar se tiče vsebine C. A. članka, smo vse to že davno povedali. Pripomniti je le to, da ni res, da je govoril sodrug Liebknecht le o razmerah v nemški Avstriji, temveč o razmerah v Avstriji sploh.

Gotova resnica je, da vlada v Avstriji strašen terorizem. Vseh posameznosti, ki se tam gode, ne more tednik niti beležiti, zlasti če ima tudi druge naloge. Prav te dni čitamo v chicaski

"Daily News" pisma njenega poročevalca, ki se je vrnil iz Avstrije, odkoder ni mogel javljati resnice, pa naznanja sedaj persekucije, ki so se vršile na Gališkem, ko so se umaknili Rusi. Človeku se je že lasje na glavi, če čita vesti o tistem obezanju moških in žensk. Ali če žigosamo te es. kr. bestialnosti, ne sledi iz tega, da bi morali začeti slavo peti Rusiji, v katero bi se morali po volji C. A. zaljubiti. Prav zato, ker ljubimo ruski narod, moramo sovražiti sistem in vlado, ki ga muči in ubija med vojno kakor pred vojno, ali pa še bolj. In ravno tako ne moremo izpremeniti v plemenitost angleško brutalnost, ki se je z besnim maščevanjem znesla nad irskimi uporniki.

Clevelandski list očita slovenskim socialistom, da so se izrekli za mednarodnost. Ta je po njenem mnenju "absolutno nemogoča."

Pardon. Če smo rekli "po njenem mnenju," smo dejali nekoliko preveč. Opravljanje mednarodnosti je enostavno konjiček C. A. Da bi pa kaj razumela o internacionalnosti, pa še danes ne verjame, dasi so o tem predmetu že napisane cele biblioteke.

Predvsem je očitno, da nima C. A. nobenega pojma o razrednem boju. Ona ne vidi na svetu nič drugega kakor narode, in misli, ali pa se vsaj dela, kakor bi mislila, da ima vsak narod same skupne interese. Zanj ni na svetu drugih nasprotij kakor narodna. Celo na verska nasprotja je pozabila, odkar je vojna; dasi je bil to večasi njen priljubljen predmet.

V resnici so v naši dobi ravno razredna nasprotja največja in najostrejša. V drugi vrsti stoji nasprotja posameznih kapitalističnih skupin, izvirajoča iz konkurence.

Razredna nasprotja so pa po svoji narodi mednarodna. Za slovenskega delavca je važno to, da je izkoriščen. Če je njegov izkoriščevalec Slovence, Nemeč, Madjar, Anglež ali Ireč, ne menja ničesar v stvari. To velja za delavca vsake narodnosti. Proti izkoriščanju se morajo torej delavci bojevati kot delavci, ne pa kot Slovenci, Italijani, Amerikanci, Turki ali Kitajci. In da se morejo uspešno bojevati, se morajo bojevati združeni, torej mednarodno.

Da je socializem sam na sebi mednarodno vprašanje, ker se more le na vsem svetu realizirati, ne pa v kakšni posamezni vasi, to je za enostranske ljudi pač še previsoko. Socialistu pa je razumljivo, da bi se sam iz sebe norca delal, če bi hotel doseči mednarodno, svetovno cilj, pa bi zanetaval mednarodnost.

Ampak iz nočne tišine vstajajo zopet strahovi, ki jih je luč socialističnega znanja že davno prepočila. Mednarodnost slikajo posilimodrijani zopet kot nekakšno megleno breznarodnost, internacionalnost zamenjavajo s tistim bledim, brezkrvnim kozinopolitizmom, ki se je porodil v sanjah mehkih buržvaznih fantastov, oddaljenih od realnega sveta kakor nebo od pekla.

In vendar je beseda sama tako jasna, da se mora trudoma napenjati, kdor jo hoče zasukati. Mednarodnost ni in ne more biti breznarodnost ali protinarodnost; kajti kar je "med narodi", predpostavlja samo po sebi narode kot eksistenco. Kdor je mednarodno je naroden, do tiste meje, kjer bi aspiracije enega naroda povzročale krivico drugemu narodu. Kdor je socialist, ne prestane biti Slovenec, Francoz, Turak, sploh član svojega naroda. Delavska Internacionala hoče zbrati delavske moči vseh narodov za boj proti kapitalističnim silam vseh narodov. In ker je masa vsakega naroda delavska, je v resnici ona predstavnica svojega naroda, oziroma je poklicana, da postane njegova predstavnica.

V tem zmislu je socializem v svoji celoti mednarodno, v okviru vsakega naroda pa naroden; na socialiste vsakega naroda se opira mednarodni socializem. Jasno je, da involvira mednarodnost popolno narodno enakopravnost, ker je brez nje nemogoča. Mednarodnost je celo pogoj narodne enakopravnosti; kajti to ni vprašanje enega naroda, ampak vseh. Enostransko se lahko ustanavljajo narodne predpravice; enake pravice

vseh se morejo ustanoviti le v sporazumu vseh, to se pravi mednarodno.

Če je res, da ne uživajo Slovenci enakopravnosti, tedaj bi bili slovenski socialisti izdajalci svojega naroda, če ne bi bili — mednarodni.

Juanšikaj je mrtev.

Kitajski predsednik, bivši cesar štiristomiljonskega naroda Juanšikaj je zadnji teden umrl. Življenje, ki je bilo bogato dejanj in dogodkov kakor malokatero, je končano. In lahko se reče, da je s tem res zaključeno poglavje kitajske zgodovine.

Juanšikaj je bil nekaj dni bolan na želodcu. Ta bolezen je povzročila govoro, da je bil zastrupljen; zdi se pa, da nima to mnenje podlage. Ministrski predsednik Tvančijuj je takoj pozval podpredsednika Lijuanhunga, da nastopi izpraznjeno mesto, kakor določa kitajska ustava.

Juanšikajeva smrt postane lahko zelo pomembna za Kitajsko. Splošno se sodi, da se bodo južne pokrajine, ki so se uprle, ko se je dal Juanšikaj razglasiti za cesarja in tudi tedaj še niso odložile orožja, ko je odločil cesarsko dostojanstvo, ker mu niso zaupale in so zahtevale, da odstopi in zapusti deželo, pomirile sedaj, ko ga več ni.

Pravijo, da je novi predsednik odločen pristaš republike in da bodo južni revolucionarji zadovoljni z njegovim nasledstvom. Vsekakor je znano, da je Li močno nasprotoval Juanšikaju, ko je hotel zopet vpeljati monarhijo. Po vesteh s Kitajskega ščeje Li med najpopularnejše može v deželi.

Življenje sedaj mrtvega Juanšikaja je bilo tesno spojeno z vso moderno zgodovino Kitajske. Rojen je bil leta 1859, in takrat mu ne bi bilo prerokovati, da bo igral največjo vlogo v svoji domovini. Njegova sreča je bila, da je prišel leta 1882 s kitajskim oddelkom v Korejo in je postal tri leta pozneje cesarski zastopnik v Seulu.

Od tega časa se je vzpenjala njegova pot z brezprimerno naglico kvisku. Postal je guverner, potem minister, reorganizator armade, predsednik komisije za zunanje zadeve, in začetkom leta 1909 je imel kot ministrski predsednik brezprimerno moč v svojih rokah.

Tedaj je padel pri princu regentu v nemilost in se je moral umakniti v privatno življenje. Ali leta 1912, ko je nastala revolucija, so ga zopet poklicali; postal je podkralj v Hukvangu in vrhovni poveljnik vojske in mornarice, potem ministrski predsednik.

V najkritičnejšem času je vodil pogajanje z revolucionarji, ki se je zaključilo s padcem monarhije in Juanšikaj je postal predsednik nove republike.

Na tem mestu ni razumel svojega pravega poklica. Vladal je kot diktator. Naposled je stopil na prestol, iz katol novo revolucijo. Njegova smrt pomeni morda mir v deželi.

KANDIDATA IMAJO.

(Konec s 1. strani.)

ji v njenih vrstah in je par let pljuval nanjo. Ampak taki pomisleki ne veljajo nič v kapitalističnih strankah, kjer se delajo programi le zato, da so na papirju in kjer je vsak kandidat, naj mu bo ime Peter ali Pavel, služabnik kapitalističnih interesov.

Če se hoče ameriško ljudstvo rešiti teh absurdnosti in neznačajnosti, tedaj se mora vrniti samo k sebi. Stranko ima, ki resnično zastopa interese delavnega ljudstva, stranko, v kateri se lahko vrši njegova volja. Le kadar se združi v tej stranki in jo privede do zmage, bo zmagalo ljudstvo.

Socializem je edino geslo proti političnim intrigam in proti hazardiranju kapitalizma. Socializem je najjasnejše geslo v tej volilni borbi.

V nedeljo, 18. junija gorori socialistični kandidat za predsednika sodrug Allen L. Benson v Riverview Parku.

IZ GLAVNEGA URADA TAJNIKA S. D. P. Z.
SPREMEMBE V MESECU MAJU 1916.

Novo pristopili člani:

K društvu št. 1: Franc Zatkovich, c. št. 5519, Ivan Trampus, c. št. 5520.
K društvu št. 3: Ciril Solitič, c. št. 5544.
K društvu št. 9: Jurij Horvath, c. št. 5508.
K društvu št. 13: Josip Brčar, c. št. 5524 in Anton Velikonja, c. št. 5525.
K društvu št. 14: Peter Bogus, c. št. 5537.
K društvu št. 21: Marija Zupancič, c. št. 5474.
K društvu št. 22: Primož Kosir, c. št. 5545.
K društvu št. 26: Maksim Jakšič, c. št. 5547, Nikolaj Medved, c. št. 5548, Josip Meden, c. št. 5549, Mihael Basara, c. št. 5550 (se ima izkazati), Ivana Meden, c. št. 5551, Marija Jurich, c. št. 5552 in Josip Meden, c. št. 5553.
K društvu št. 29: Josip Mejak, c. št. 5509.
K društvu št. 37: Terezija Goršek, c. št. 5532.
K društvu št. 40: Josip Orehek, c. št. 5539, Josip Kosmač, c. št. 5540 in Vencel Wildergar, c. št. 5541.
K društvu št. 41: Edvard Gerik, c. št. 5531.
K društvu št. 42: Alojzij Kamnikar, c. št. 5554, Peter Kranz, c. št. 5555 in Edvard Kamnikar, c. št. 5556.
K društvu št. 47: Gasper Bašič, c. št. 5523.
K društvu št. 48: Anton Suštar, c. št. 5512, Ivan Škofljanc, c. št. 5513, Anton Verbič, c. št. 5514, Avgust C. Verbič, c. št. 5515, Ivan Verbič, c. št. 5516, Ivan Kimovec, c. št. 5517 (se ima izkazati), Martin Zelašek, c. št. 5518 (se ima izkazati).
K društvu št. 63: Jakob Rozman, c. št. 5522.
K društvu št. 64: Ivan Potisek, c. št. 5533, Agata Knezich, c. št. 5534, Pavla Spruck, c. št. 5535 in Franc Spruck, c. št. 5536.
K društvu št. 70: Stefan Penič, c. št. 5558 in Ivan Skender, c. št. 5560.
K društvu št. 71: Karol Krpan, c. št. 5491.
K društvu št. 74: Valentin Poje, c. št. 5527, Ignac Korenč, c. št. 5528 in Josip Stefančič, c. št. 5529.
K društvu št. 79: Marija Kušar, c. št. 5538.

Suspendirani:

Pri društvu št. 2: Karol Cerjak, c. št. 49, Valentin Negro, c. št. 59, Franc Avsec, c. št. 1690, Matija Turk, c. št. 1780, Anton Virant, c. št. 3954, Ivan Silyak, c. št. 5404, Franc Mencinger, c. št. 2429, Alojzija Turk, c. št. 3853, Kristina Avsec, c. št. 2380 in Matija Turk, c. št. 3855 (otr. odd.).
Pri društvu št. 5: Marko Špilčič, c. št. 4799.
Pri društvu št. 11: Ivan Papež, c. št. 4782 in Marija Papež, c. št. 5146.
Pri društvu št. 13: Franc Pernišek, c. št. 3221 in Valentin Sapotnik, c. št. 1742.
Pri društvu št. 16: Ivan Šimenc, c. št. 4946.
Pri društvu št. 19: Ivan Bregar, c. št. 3705.
Pri društvu št. 23: Ivan Boštjančič, c. št. 3089, Franc Boštjančič, c. št. 2984, Josip Papler, c. št. 2981, Franc Koejančič, c. št. 4943, Ivan Božič, c. št. 2986, Franc Strel, c. št. 4842, Ivan Okrošek, c. št. 985 in Alojzij Zadel, c. št. 1977.
Pri društvu št. 26: Franc Zajc, c. št. 1354 in Uruš Ivankovič, c. št. 812.
Pri društvu št. 28: Josip Krompotic, c. št. 5412.
Pri društvu št. 29: Mihael Smrtnik, c. št. 821, Alojzij Volk, c. št. 852, Franc Jereb, c. št. 2930, Alojzija Verhovec, c. št. 3889 in Franc Obreza, c. št. 4675.
Pri društvu št. 32: Luka Kavčič, c. št. 970.
Pri društvu št. 33: Rozi Omerzu, c. št. 4608, Adela Pičak, c. št. 2086 in Ivan Pičak, c. št. 1829.
Pri društvu št. 37: Leopold Skrabec, c. št. 2823 in Anton Vavpotič, c. št. 4132.
Pri društvu št. 38: Jakob Brus, c. št. 3417 in Ivan Stermole, c. št. 1329.
Pri društvu št. 40: Franc Zorko, c. št. 3189.
Pri društvu št. 49: Marija Godec, c. št. 2072, Josipina Turk, c. št. 2801, Franciška Celhar, c. št. 3213, Ana Volk, c. št. 5377, Antonija Marinič, c. št. 2076 in Marija Polončič, c. št. 2073.
Pri društvu št. 50: Vincenc Cec, c. št. 4167, Anton Kokal, c. št. 3114, Ivana Kastelic, c. št. 3405 in Franc Kastelic, c. št. 490.
Pri društvu št. 51: Ivan Špehek, c. št. 2142, Luka Štritof, c. št. 2265 in Ivan Usai, c. št. 4983.
Pri društvu št. 59: Jurij Harmicar, c. št. 2740 in Mihael Bregar, c. št. 2960.
Pri društvu št. 60: Anton Mrak, c. št. 4595 in Ivan Merlak, c. št. 3627.
Pri društvu št. 61: Rozalija Majdak, c. št. 3967, Marija Hrovatin, c. št. 4712, Josipina Borštnar, c. št. 4830, Marija Kerber, c. št. 2810, Ivana Klaus, c. št. 4940, Roza Gajšek, c. št. 3965, Marija Pikiš, c. št. 2806 in Franciška Okoren, c. št. 3908.
Pri društvu št. 64: Josip Gerdenec, c. št. 5011.
Pri društvu št. 70: Ilija Granič, c. št. 5125.
Pri društvu št. 71: Jakob Gregorič, c. št. 4683.
Pri društvu št. 75: Franc Rupnik, c. št. 4452.
Pri društvu št. 78: Nikolaj Kopriča, c. št. 5380, Cecilija Radman, c. št. 5421, Jakob Radman, c. št. 5419, Franc Radman, c. št. 5405, Ivan Radman, c. št. 5406 in Jakob Radman, c. št. 5407.
Pri društvu št. 79: Ivan Šurka, c. št. 5223.
Pri društvu št. 80: Alojzija Gracer, c. št. 5215.
Pri društvu št. 81: Vincenc Jevševar, c. št. 5284 in Ivan Stefan, c. št. 5353.

Nazaj v društvo sprejeti:

Pri društvu št. 1: Anton Selic, c. št. 3628.
Pri društvu št. 3: Ivan Božič, c. št. 93, Franc Kos, c. št. 75, Ivan Verbič, c. št. 4750, Anton Horvat, c. št. 4987, Ivan Božič, c. št. 2560 in Ana Božič, c. št. 2561.
Pri društvu št. 5: Franc Škarpa, c. št. 4835.
Pri društvu št. 7: Josip Jaklič, c. št. 108, Ivan Šurla, c. št. 2684 in Franc Lubašič, c. št. 461.
Pri društvu št. 11: Mihael Curok, c. št. 2499.
Pri društvu št. 12: Mihael Cernicki, c. št. 1098 in Alojzij Debelak, c. št. 4680.
Pri društvu št. 23: Anton Fortun, c. št. 860, Peter Domedik, c. št. 5021 in Martin Podnar, c. št. 3253.
Pri društvu št. 29: Anton Mezek, c. št. 850, Anton Luštrak, c. št. 1023 in Marija Pelhan, c. št. 2506.
Pri društvu št. 38: Franc Borlak, c. št. 4537 in Tom Rebič, c. št. 3432.
Pri društvu št. 40: Andrej Ogrin, c. št. 4260 in Franc Brinovec, c. št. 5225.
Pri društvu št. 47: Josip Čehanovič, c. št. 1815, Marija Urbančič, c. št. 4723 in Anton Urbančič, c. št. 5237.
Pri društvu št. 49: Amalija Kodek, c. št. 3697, Marija Prhne, c. št. 2077, Marija Blatnik, c. št. 3494 in Apolonija Maver, c. št. 5031.
Pri društvu št. 50: Ivan Hrovat, c. št. 2100.
Pri društvu št. 51: Anton Seme, c. št. 1885.
Pri društvu št. 61: Josip Prosenik, c. št. 2783, Ivka Gabrilovič, c. št. 4789 in Anton Hotnec, c. št. 4483.
Pri društvu št. 62: Ana Prmozar, c. št. 3967, Josipina Hribar, c. št. 4423, Marija Korinšek, c. št. 3016, Zakrajšek Ana, c. št. 3015, Ivana Gornik, c. št. 4886, Neža Zagar, c. št. 3207, Ana Strle, c. št. 3206 in Božič Ivana, c. št. 2804.
Pri društvu št. 78: Marko Maglič, c. št. 4971.

Crtani člani:

Pri društvu št. 3: Matija Pirc, c. št. 90.
Pri društvu št. 11: Josip Zgajnar, c. št. 4846.
Pri društvu št. 16: Alojzij Rakar, c. št. 4759 in Leopold Stermole, c. št. 409.
Pri društvu št. 33: Franc Ocepek, c. št. 1040.
Pri društvu št. 49: Marija Kenik, c. št. 5200.
Pri društvu št. 50: Jakob Rutar, c. št. 5072, Anton Simončič, c. št. 3664, Ivan Pance, c. št. 2123, Jakob Štrukelj, c. št. 2103.
Pri društvu št. 51: Martin Zibert, c. št. 4597 in Mihael Fregel, c. št. 5082.
Pri društvu št. 59: Franc Bezek, c. št. 4214.
Pri društvu št. 61: Stefan Lazich, c. št. 3277, Jurij Opacich, c. št. 5054, Barbara Belusich, c. št. 5166 in Nikolaj Baltič, c. št. 5488.
Pri društvu št. 62: Koba Matilda, c. št. 4339.

Odstopili člani:

Pri društvu št. 4: Anton Stražinar, c. št. 68.
Pri društvu št. 19: Andrej Verhunc, c. št. 494.
Pri društvu št. 70: Terezija Penič, c. št. 2460.
Pri društvu št. 75: Peter Gradšek, c. št. 4660.

Izobčeni so:

Pri društvu št. 9: Josip Junc, c. št. 1843 in Emil Reiner, c. št. 5295.
Pri društvu št. 23: Ivan Petje, c. št. 678.

Prestopni listi so izdali:

Od društva št. 3: Franc Turšič, c. št. 815 k dr. št. 79.
Od društva št. 4: Josip Meden, c. št. 3847 k dr. št. 26.
Od društva št. 6: Stefan Zabrice, c. št. 3480 in Marija Zabrice, c. št. 4473 k dr. št. 3.
Od društva št. 11: Aleksander Zabrice, c. št. 4845 k dr. št. 3, Alojzij Kranjc, c. št. 371 k dr. št. 51.
Od društva št. 12: Alojzij Debelak, c. št. 4680 k dr. št. 1.
Od društva št. 23: Alojzij Zakrajšek, c. št. 4186 k dr. št. 13; Ivan Zakelj, c. št. 4672 k dr. št. 29; Jakob Pivk, c. št. 4387 k dr. št. 51 in Franc Kozole, c. št. 3453 k dr. št. 70.
Od društva št. 25: Andrej Mikalčič, c. št. 4657 k dr. št. 60.
Od društva št. 26: Alojzij Petrič, c. št. 4747 k dr. št. 51.
Od društva št. 34: Franc Kastelic, c. št. 4462 k dr. št. 51.
Od društva št. 51: Ivan Kavčič, c. št. 4495 k dr. št. 26 in Ivan Pušnik, c. št. 4396 k dr. št. 71.
Od društva št. 56: Urban Stražinar, c. št. 5197; Andrej Jalovec, c. št. 4959; Ivan Budič, c. št. 4665; Josip Zamida, c. št. 4286 in Josip Lavrič, c. št. 2518 vsi k dr. št. 51.
Od društva št. 58: Anton Dutka, c. št. 3619 k dr. št. 72.
Od društva št. 65: Alojzij Tomše, c. št. 1046 k dr. št. 29; Ivan Smrdel, c. št. 4807 k dr. št. 73.
Od društva št. 75: Franc Strmljan, c. št. 2497 k dr. št. 76.

BLAS NOVAK, tajnik S. D. P. Z.

Poročilo o razpečanih znamkah J. S. Z.

v mesecu maju 1916.

Država	Mesto	Znamke	Izj. znam.	Društ. znam.	Dobrodi	Stranki	Razdeljeno:		Zvezi
							Drž. in Co. org.		
Ariz.	Globe	20	..	..	5.00	1.00	1.00	3.00	
Ark.	Ft. Smith	28	..	..	5.75	..	..	3.45	
"	Huntington	14	..	..	3.50	..	..	2.10	
"	Hartford	9	..	..	2.25	2.30	2.30	1.35	
Colo.	Pueblo	20	..	..	5.00	1.00	1.00	3.00	
Ill.	Stanton, 110	16	..	..	3.75	..	..	2.25	
"	Chicago, 20	40	..	..	10.00	..	..	6.00	
"	Waukegan	24	..	..	6.50	..	..	3.90	
"	Springfield	36	..	..	9.00	..	..	5.40	
"	Sesser	15	..	..	3.75	..	..	2.25	
"	Zeigler	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Chicago, 6	100	..	..	26.00	..	..	16.00	
"	Dorrisville	4	..	..	1.50	..	..	.90	
"	Panama	10	..	..	2.50	13.30	13.30	1.50	
Ind.	Gary	40	..	..	10.00	..	..	6.00	
"	Whiting	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Clinton	5	..	..	1.25	3.25	3.25	.75	
Iowa	Carney	8	..	..	2.00	.40	.40	1.20	
Kans.	Mulberry	160	..	..	40.00	..	..	24.00	
"	W. Mineral	7	..	..	1.75	..	..	1.05	
"	Skidmore	12	..	..	2.00	..	..	1.80	
"	Frontenac	6	..	..	1.50	..	..	.90	
"	Stone City	15	..	..	3.75	..	..	2.25	
"	Gross	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Ringo	20	..	..	5.50	12.00	12.00	3.50	
Mich.	Detroit, 114	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Detroit, 61	200	40	..	50.00	11.00	11.00	30.00	
Minn.	Chisholm	45	..	..	12.15	..	..	6.75	
"	Virginia	15	..	..	4.05	3.00	4.20	2.25	
Mont.	Red Lodge	18	..	..	4.50	..	..	2.70	
"	Bear Creek	30	10	..	7.30	..	..	4.30	
"	Klein	44	..	..	11.00	4.60	4.60	6.60	
Ohio	Cleveland, 27	40	..	..	10.00	..	..	6.00	
"	Cleveland, 71	55	5	..	15.75	..	..	10.25	
"	Steubenville	20	..	..	6.50	..	..	4.50	
"	Akron	22	..	..	5.50	..	..	3.30	
"	Yorkville	6	..	..	1.50	..	..	.90	
"	Youngstown, 62	10	..	10	2.50	..	..	1.50	
"	Euclid	4	..	..	1.00	..	..	.60	
"	Glencoe	21	..	..	5.25	..	..	3.15	
"	Neffs	13	..	..	3.35	9.55	9.55	2.05	
Pa.	Fitz Henry	60	..	..	15.00	..	..	9.00	
"	Hermine, 69	27	..	..	6.75	..	..	4.05	
"	Brownville	3	..	..	.75	..	..	.45	
"	Forest City	5	..	..	1.40	..	..	.90	
"	Ellsworth	61	2	..	15.00	..	..	8.90	
"	Clairton	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Conemaugh	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	N. S. Pittsburgh	300	20	20	67.50	..	..	37.50	
"	Johnstown	16	..	..	4.00	..	..	2.40	
"	Hermine, 63	22	..	..	5.50	..	..	3.30	
"	Reading	10	..	..	2.50	..	..	1.50	
"	Sygan	10	..	..	2.50	..	..	1.50	
"	Woodlawn	20	10	..	5.00	..	..	3.00	
"	McKees Rocks	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	New Brighton	40	..	..	12.25	..	..	8.25	
"	W. Newton	22	..	..	5.50	..	..	3.30	
"	E. S. Pittsburgh	24	25	..	6.00	..	..	3.60	
"	S. S. Pittsburgh	20	..	..	5.00	..	..	3.00	
"	Ambridge	30	..	..	10.20	..	..	7.20	
"	McDonald	14	..	..	6.50	..	..	5.10	
"	Dunlo	15	..	..	3.75	..	..	2.25	
"	Pittsburgh	20	5	4	5.00	38.95	38.95	3.00	
Wis.	W. Allis	15	..	..	4.40	..	..	2.90	
"	Milwaukee	51	..	..	12.70	..	..	7.60	
"	Racine	40	5	..	10.00	..	..	6.00	
"	Kenosha	40	..	..	16.05	7.30	7.30	12.05	
W. Va.	Milburn	12	..	..	3.12	.60	.60	1.92	
Wyo.	Cumbrland	10	..	..	2.50	..	..	1.50	
"	Rock Springs	24	..	..	6.00	..	..	3.60	
"	Reliance	11	..	..	3.65	..	..	2.55	
"	Cambria	34	..	..	8.40	3.95	3.95	5.00	
Blaz	Zikic	..	..	..	3.95	..	..	3.95	
S. D.	Pankovich	..	..	..	.05	..	..	.05	
Sim.	Kaucic	..	..	..	2.00	..	..	2.00	
Otto	Korpi	..	..	..	1.10	..	..	1.10	
Skupno		2244	100	58	\$582.42	\$112.20	\$113.40	\$356.82	

Znamk na roki dne 1. maja..... 481

Dobljenih od stranke..... 2000

Razpečanih v maju..... 2481

Na roki dne 31. maja..... 2244

Izjemnih znamk na roki dne 1. maja..... 237

Dobljenih od stranke v maju..... 140

Dano klubom v maju..... 200

Na roki dne 31. maja..... 340

Društ. znamk na roki dne 1. maja..... 100

Dobljenih od stranke..... 240

Na roki dne 31. maja..... 91

Društ. znamk na roki dne 1. maja..... 200

Dobljenih od stranke..... 291

Dano klubom v maju..... 58

Na roki dne 31. maja..... 233

Fond zvezne tiskarne:

Redni mesečni prispevki članov..... \$112.20

Oddano blaginiku tega fonda.....

Tajništvo J. S. Z.

— 114 Frank Oglar in J.

Oven,

Dne 18. junija je v Chicagu običajni socialistični piknik v River-view parku. Letos bo posebno zanimiv, ker se z njim otvori kampanja za jesenske volitve. Govorila bosta oba kandidata za predsedništvo, sodruga Benson in Kirkpatrick, oba socialistična aldermani Kennedy in Rodriguez ter drugi govorniki.

Sodruga opozarjamo, naj si zapomnijo ta dan, da bodo prosti in se lahko udeležijo piknika.

Aurora, Min.

Dne 2. junija smo zastavljali v tukajšnjem St. James rudniku. Povod stavke je nesramno nizka plača; imeli smo po \$1.36, \$1.69, \$1.89, \$2.10, itd. Zahtevali smo \$3.00 dnevne plače, in to brez vsake pogodbe, česar nam pa na pri-govarjanje drugih superintendentov niso hoteli dovoliti, vsled česar smo bili prisiljeni, u staviti tudi druge rove. Sedaj hočemo iz-vojevati unijo za ves okraj; danes 5. junija, smo že pridobili rudar-je v Miller Mine, Mohawk Mine i Meda Mine, ki leže okoli naselbi-ne. Vodi nas izkušen Italijan, vsled česar upamo, da bo zmaga naša. Natančneje bom poročal, ko bom videli, kako se razvije stvar.

J. Omerza.

Waukegan, Ill.

Čenjeni sodrug urednik!

Prosim, priobčite mi teh par vrst, da poročam, kako se kaj de-la v tukajšnji naselbini. Kar se tiče delavskih razmer, so povoljne, ker morajo biti; prav dobro so pa za nenasičene kapitaliste, ki ni-majo nikdar dosti dobička. Da pa imajo naši izkoriščevalci nekaj strah pred delavsko vojsko, se dobro ve, ker sedaj ena sedaj dru-ga družba povzra mezo za par od-stotkov, da dobi ubogi trpin zo-pet malo več veselja za garanje. Delavei, nikar ne mislite, da do-bite to iz dobrodušnosti kapitali-sta, ampak iz straha, da se ne bi delavei vzdignili in zahtevali bolj-še razmere v tovarni in boljšo pla-čo. Ko pride ugoden čas za te le-nuharje, bodo pa rekli: Prosto-voljno smo vam dali, prostovoljno vam homo vzeli. Zatorej, delavei, organizirajte se strokovno in po-litično, da homo vsi eden, ko pri-de boj za naše pravice. Prilike za to ima vsak dovolj. Pristopajte k socialistični zvezi, poučite se o so-cializmu, zakaj je in kaj zahte-va.

Naročite si Proletarec. Ako ga boste pazno čitali, se vam bodo odprle oči in spoznali boste, da Vas je bila večina popolnoma na-pačno poučena o socializmu. Pre-pričali se boste, da ne more biti delavec, ki hoče sam sebi dobro, ni družega kakor socialist.

Pozdrav vsem zavednim delav-cem!

Paul Peklaj.

Stone City, Kans.

Čenjeno uredništvo!

Potrtega srea naznanja klub št. 91 J. S. S. Z. v Stone City, Kans. smrt sodruga Jack Rutarja, ki je preminul dne 2. junija v bolniš-nici v Pittsburgh, Kans., in smo ga pokopali v nedeljo popoldan dne 4. junija, na njegovo izrečno željo, na Narodnem pokopališču v West Mineral, Kans.

Pokojni je bil član Soc. Kluba št. 91 in član S. N. P. J. in R. B. P. D. Člani vseh teh organizacij smo se polnoštevilno udeležili pogreba.

Star je bil 48 let in je zapustil dva sina in eno hčer, že staraj vse preskrbljene, in še nekaj dru-gih sorodnikov.

Pokojni je umrl za srčno hibo, kateri se je upiral junaško do zad-njega trenutka, tako, da njegovi najboljši prijatelji nismo slutili, kako da je z njim. Lahko pa re-čemo, da je kriv njegove prerane smrti kapitalizem, ker v lovu za do-larjem, da napolni svojo ni-kdar polno bisago, se ne ozira na nikakršne zdravstvene razmere.

Kako priljubljen je bil pokojni sodrug, je pričala mnogostevilna udeležba pri pogrebu, kakršen se ne vidi vsakokrat.

Krsta je bila takorekoč posn-ša s svežim zelenjem vencev in tu-di sodrugi Soc. Kluba smo polo-žili vence na krsto.

Pokojni je bil od začetka kluba zvesti stalni član in eden najde-lavnejših med delavnimi. Da pa ni imel socializem samo na jezi-ku, temveč je bil tudi popolnoma prepričan sodrug in vnet za to sveto delavsko stvar, to dokazuje njegova zadnja želja, ker je zapu-stil \$20.00 (dvajset dol.) za raz-širjanje naše soc. propagande.

Ob odprtem grobu Ti sodrug i-ključijo: Sladko počivaj, nepozabni naši!

Mike Finc,
tajnik kluba.

NAZNAILO.

Društvo "Planinski raj" št. 35 S. D. P. Z. v Lorain, O., naznanja sosednim društvom, da priredi v nedeljo dne 18. junija velik društveni piknik na **Parl Avenue**.

Začetek ob 1. popoldan. Vstopni-na za možke 75c. Dame so pro-ste. Ujladno se vabijo vsa sosed-na društva, da se naše veselice udeležijo. Članom tega društva pa se naznanja, da bode moral vsak plačati \$1.00 v društveno blagaj-no, kdor se piknika ne udeleži. Isto velja tudi za oddaljene člane.

Jožef Lavrenčič, tajnik.

NAZNAILO.

Na redni seji društva "Dobri bratje" št. 38 S. D. P. Z. v Bri-dgeport, O., je bil za tajnika iz-vojen sobrat Frank Androjna.

Vse stvari, kar se tiče društva, naj se pošiljajo na sledeči naslov: Frank Androjna, R. F. D. 2, box 12 A, Bridgeport, O.

Louis Lesjak, bivši tajnik.

ISČE SE

pevovodja. Kateri ima zmožnosti in veselje do tega posla, naj piše po informacije na Tony Zalar, box 55 South View, Pa.

KLIC NA POMOČ LJUBLJANA.

Jugoslov. soc. klub št. 27, Cle-veland, O., \$5.00, Jos. Jauch, Cle-veland O., \$1.00. — Jugoslov. soc. klub št. 132, Pueblo, Colo., \$10.00. Skupaj \$16.00. Zadnji izkaz \$6.75. Vsega do danes \$22.75.

Rudarska stavka.

Trideset tisoč premogarjev pri The Lehigh and Wilkes Barre Coal Co. zahteva osemurno delo, katero jim pa družba noče dati, vsled česar je nevarnost, da vsi ti tisoči zastavkajo.

V bližini Wilkes Barre stavka-jo delavei pri treh velikih druž-bah, namreč dve so v Plymouth, Pa., in ena je pa v Buttonwood, Pa. Stavka blizu pettisoč delav-cov, ki zahtevajo isto kot oni, pri omenjeni družbi.

30 ljudi utonilo.

Iz Memphis, Tenn., poročajo: Potapljači iščejo trupla 30 po-nesrečencev, ki so utonili, ko se je v reki Mississippi blizu Pleas-ant View, Tenn., nekako 20 milj od tu, prevrnil parnik Eleonora. Doslej so našli dve trupli.

Žrtve tornada.

Iz Little Rock, Ark., poročajo: Število ponesrečencev v zadnjem tornadu, ki je divjal po Arkansas, doseže najmanj 50. Ves zapadni del mesta leži v razvalinah, in še vedno iščejo ponesrečence pod njimi. Vse zveze so ali pretrgane ali pa uničene. V Judsonia, 50 milj severovzhodno od tod, je zru-šena tretjina mesta. Osem oseb je bilo ubitih, 50 so jih rešili ranje-nih izpod razvalin.

Nesreča na železnici.

Iz Cantona, Ohio, poročajo: Tri osebe so bile ubite, ko je 6. junija zjutraj tovorni vlak na nekem križišču zadel v avtomobil. Vlak je vrgel avtomobil daleč na stran in pri tem je bil ubit še en dela-vec, ki je šel ravno na delo.

Nove tovarne.

V Gary, Ind., se dela nočindan pri stavbi novih tovarn za Ameri-can Sheet and Tin Plate Compa-ny, ki morajo biti gotove do 1. av-gusta t. l. Pokrivala bodo 112 a-krov tal; nekatera poslopja bodo dolga tretjino milje. Veljale bo-do 5 milijonov dolarjev in so pre-računane za tritisoč delavcev.

Slab zrak.

Ako pričenjajo evetlice veneti v zimskem času, ki jih imate po oknih, je to znamenje slabega zraka, ki vpliva uničujoče na fini organizem evetk. Nečist zrak vpliva tudi jako škodljivo na lju-di, ki žive v slabo prezračenih prostorih, postanejo bledi, utru-jeni, sitni, želodec in drobovje pride v nered. Tak slučaj zahteva, da se takoj ukrenejo potrebni ko-raki. Prva stvar je, da dobite do-volj čistega zraka, in da rabite Trinerjev ameriški eliksir iz gren-kega vina. To izvrstno zdravilo bo takoj vrnilo tek in zboljšalo pre-bavo, kroženje krvi bode hitreje, truplo bo zopet dobilo moč, zdrav-je in silo. Cena \$1.00. Pri vseh drugistih. Jos. Triner, izdelovalec in kemist, 1333-1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Ako te bolijo sklepi, ramena ali noge, ako te muči revmatizem ali nevralgija, vzemi vročo fla-nelo in jo položi na mesto, ki te boli in potem ga drži s Trinerje-vevim linimentom. Cena 25c in 60c, po pošti 35 in 60c.

ROJAKOM NA ZNANJE.

Čenjenim rojakom v Chicagu, Wau-keganu, Kenoshi in Milwaukee nazna-njam, da sem prevzel dobroznano go-stilno Jazbec in Omahne, bivši Martin Potokarjev Place, na 1625 S. Racine Ave., ter se jim priporočam za obilen obisk. Točil bodem najizbornejše pi-jače ter vsakemu kar najbolje postre-gel.

JOE PITT

Jos. Pungertič ali po domače Skut
1625 S. Racine Ave., Chicago, Ill.

Čenjenim rojakom priporočam, da kupite tobak in slaščice v moji prodajalni. Vedel bom ceniti Vašo naklonjenost. Poštena postrežba.

Emil M. Markich,
5306 Butler St.
Pittsburgh, Pa.
(20-7 Advert.)

Central Hotel

Conemaugh, Pa.

Fred. Mosebarger,
LASTNIK.

Ena najboljših socialističnih revij v angleškem jeziku v Ameri-ki je: "INTERNATIONAL SO-CIALIST REVIEW." — Izhaja mesečno in stane \$1.00 na leto. — Naslov: Int. Soc. Review, 341 M Ohio St., Chicago, Ill.

Moderno urejena gostilna
VILLAGE INN
s prostornim vrtom za izlete
MARTIN POTOKAR,
Ogden Ave., blizu cestno železni-ke postaje, Lyons, Ill.
Telefonska številka: 224 m.

Dr. Richter's Pain Expeller
za revmatične be-lečine, za bolečine otrplosti vte-pov in mišle.
Pravi se dobi le v zavitku, kot vna-kaže ta slika. Ne vzemite ga, ako nima na zavitku naše tržne znam-ke s šidrom.
25 in 50 centov v vseh lekarnah, a- pa naročite si na ravnost od
F. Ad. Richter & Co
74-80 Washington Street,
New York, N. Y.

CARL STROVER

Attorney at Law

Zastopa na vseh sodiščih.
Specialist za tožbe v odškodnins-kih zadevah.
Št. sobe 1009
133 W. WASHINGTON STREET
CHICAGO, ILL.
Telefon: Main 3089

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in rane.

Zdravniška praksa brezplačno — pla-čati je le zdravila. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Ureduje od 1 do 5 pe-pol; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicaga širši bolniki naj pišejo slovensko.

MODERNA KNIGOVESNICA
Okusno, hitro in zpešno delo za privatnike in društva. Spreje-mamo naročila tudi izven mesta. Imamo moderne stroje. Nizke cene in poštena postrežba.

BRATJE HOLAN.
1633 Blue Island Ave.,
(Adver.) Chicago, Ill.

James F. Stepina,
predsednik.
Christian R. Walleck,
I. podpreds.
Emanuel Beranek,
II. podpreds.
Adolf J. Krasa,
blagajnik.

Ravnateljski odbor:

Michael Zimmer, predsednik
Emanuel Beranek
Dr. Anton Blankin
John Fucik
A. V. Geringer
John C. Krasa
Ernest Kunde
James F. Stepina
C. R. Walleck

Ameriška Državna Banka

1825-27 Blue Island Avenue, blizu 18-ste ulice,
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek . . . \$500,000.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zvečer vse druge dneve pa do 5½ popoldan.

Pošiljamo denar v stari kraj brzo in točno.

POZOR!

Zaradi nepričakovane naglega dviganja in nestalnosti kron-ske vrednosti, nemogoče je določiti stalno ceno, ali vse naše cene bodo računane po najnižjem dnevnem kurzu. Uprašajte ali pišite po cene.

Obsejni denarni premet in nizke cene. Vse pošiljatve garantirane.

Direktna zveza s Prvo Hrvatsko Banko in posojilnico v Za-grebu in njenimi podružnicami.

Pošiljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Angleško in Francosko.

Govorimo vse slovanske jezike.

Naivečja slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — "PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

KADAR potrebujete društvene po-treščine kot zastave, kape, re-galije, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svojega rojaka

F. KERŽE CO.,

2711 South Millard Avenue,
CHICAGO, ILL.

Cenike prejmete zastoj. Vse delo garantirano.

Edini slovenski pogrebni

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

NOVA IZBIRA, NOVE CENE!

Za ure, verižice, prstane, ter raznovrstno zlatnino in srebrnino, obrnite se name. Prodajam tudi Columbia grafofore in slovenske, ter drugojezične plošče. Pišite po cenik!

ANTON J. TERBOVEC,
P. O. Box 1 Cicero, Ill.

LOUIS RABSEL

moderno urejen salon
NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS.
Telefon 1199

SLOVENCI

pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI POD-PORNI JEDNOTI.

Zavarujete se lahko za \$1.00, \$2.00 ali \$3.00 dnevne bolniške podpore in za \$150, \$600, \$1,000 ali \$1,500 posmrtnine.

Pišite za pojasnila glede usta-novitve novih društev gl. tajniku Johnu Verderbaru, 2078 So. Lawn-dale Ave., Chicago, Ill.

NEBO

CORK TIP CIGARETTES

Tisoči kade **NEBO** ZAKAJ?

Tobak-najboljši
Sestava-izvrstna
Kajenje-hladno
Okus-poln
Duh-izboren
Izdelek-popoln

PRODAJA SE POVSOD

Kuponi v vsaki škatlici veljajo za **denar** ali za krasna darila

Pišite po katalog daril

NEBO DEPARTMENT

95 First St., Jersey City, N. J.

P. Lorillard Co. Inc. Established 1769.

